VIGILATE ET ORATE.

SOLITVDO,

SIVE

VITA SOLITARIA,

LAVDATA:

Cornelio Musio Delpho Encomiaste.

Psal. 54.

Ecquis dabit columbinas
Leues alas, alas binas,
Vt hinc volem properè,
Hactenus vt impeditus,
In Secessu expeditus
Valeam quiescere?

ANTVERPIAE,
Ex officina Christophori Plantini.
M.D.LXVI.

CVM PRIVILEGIO.

VVILHELMVS DAMASI
LINDANVS DORDRACENVS,
LECTORI VERAE PIE-
TATIS STVDIOSO.

Muſas qui coluit pientiores,
Hanc vitæ tibi practicen dicauit:
Quam ſi exercueris fide expiatus,
Certò hinc ad Superûm domos
migrabis.

IN CORNELII MVSII DELPHI LIBELLVM DE SOlitudinis Secessusúe commoditatibus, Hadrianus Iunius Medicus.

MVNERA *dum resonas oti diuina beati*
Aureus ore sacro,
Dulciaq; in numeros Secessus commoda confers
Menti adamanda piæ:
Excesere suis adytis Heliconis alumnæ,
Carminibusque sui
Illectæ vatis, cantus odere profanos,
Teque mouente chelyn
Sanctisonam, faciles aure indulsere secunda:
Ductor & ipse gregis
Ter triplicis Phœbus viridi tibi tempora lauro
Sedulus implicuit,
Donatumque suis fidibus, virtuteque mactum
Iussit abire sua.
Cui cælum fauet, ac proprio quem nomine diuæ
Pegasides decorant,
Victurum & scriptis genium concessit Apollo,
Macte animo egregio:

Et dare, qui Musis placuit, Phœbóque laborem
Nulla sit inuidia,
Musium vt ediscant montes cum vallibus, alta
Templáque te ingeminent.

EIVSDEM IVNII AD EVNDEM LIBELLVM.

IAM *Solitudo profer ora in publicum*
Tandem, beata fomes otij, Deis
Accepta, turbæ exosa, grata vatibus,
Industriæ altrix, ingeni excitabulum,
Tranquillitatis pabulum verè vnicum,
Quietis almæ dulce seminarium,
Fastus, simultatísque lene pharmacum.
Exire herilem ne pudorem differas,
Refringe claustra, si teneris arctiùs,
Dic lucis vsuram negatam, sat diu
Iam ferre solis posse te clarum iubar.
Iam Solitudo profer ora in publicum.

COR-

CORNELII MVSII DELPHI MONASTICAE VITAE LAVDATAE RATIO.

QVANDO *animo mæstus nuper præsentia flerem*
Tempora, & innumeros cæco contendere cursu
Ad scelera adspicerem, seséque inuoluere sectis
Quotidie variis, adeoque in tartara nigra
Præcipites ferri: prauos diuertere gressus
Vtile censebam penitus, Christoque fauente
Errantes reuocare animas, tutamque salutis
Commonstrare viam (si quis fortasse libenter
Audiet hos monitus, & seria dicta sequetur)
Et mecū meditans multum, quo carmine grato
Hoc opus aggrederer, tandē (vt iucundior essem,
Vtilis vtque magis) genus illud versiculorum
Antiquū arripui, modulis quod pectora blandis
Saxea mulceret citiùs: vel dulciùs aures
In dextras flueret, fixumque in mente sederet,
Et multos olim fructus & commoda ferret.
Hic est laudati scopus & ratio Monachismi,
Causaque Secessus numeris cur talibus exit.

LECTOR *antequam accedas,*
Aut priusquam hinc discedas,
Hoc lubens monuero:
Vt ex æquo arbitreris,
Et piè interpreteris
Quod hîc cunque adfero.
Odiosum est damnare,
Et vix lecta confutare
Publico conuitio:
Candidum, examinare,
Et mendosa emendare
Vigilanti studio.
Qui non hæsitat scribendo,
Nec dormitat disserendo,
Qui verbo non labitur,
Is ex milibus selectus,
Inter & raros perfectus,
Dijs æquandus creditur.
Interim mea committo,
Et Ecclesiæ submitto
Omnia iudicio,
Eius vt iudicaturæ,
Et æquissimæ censuræ,
Stent, cadant arbitrio.

Porro

Porro autem hîc laudatum,
Et Secessum prædicatum
Eulogismis seriis,
Si te piget imitari,
Saltem noli aduersari
Improbis dicterijs.
Huius ergo te quærebam,
Hoc erat quod te volebam,
Ne sis importunior.
Nunc quo lubet hinc abito,
Et cùm voles huc redito,
Sed semper candidior.

AD MVSAM, ENCOMII DEDICATIO.

MVSA *cælitus prognata,*
Quæ nostra sæpe vocata
Expleuisti munia,
Musa pijs adamata,
Et à multis celebrata,
Musa boni nuncia,
Vise tandem Eremitas,
Simul ipsos Cœnobitas
Sancti patres nominis:
Vade ad religiosos,
Viros Dei studiosos,
Cuiuscunque ordinis:

Vade, & his honoratis,
Prius & consalutatis,
Hunc libellum porrige:
Quem si quis fortè probabit,
Et quid reddet te rogabit,
Ora, dic, & dilige.
Inde, huc, illuc deducta,
Et à Patribus instructa,
De fratrum concordia,
Te statim pijs mandatis,
Subijce & imperatis,
Multa cum modestia.
Mox à Deo benedictis,
Reuerenter valedictis,
Ac rogata venia,
Stude ilicet abire,
Et velociter redire
Tua ad officia.
Nam est rursum quod committam,
Et ad alios emittam
Nostri amantissimos;
Quos indignum non adire,
Et scelus sit præterire
Viros ornatissimos.

SOLITVDINIS SIVE VITÆ SOLITARIAE ENCOMIVM, CORNELIO MVSIO DELPHO ENCOMIASTE.

NON est idem vel ſcribendi,
Vel de rebus diſſerendi,
Omnibus ingenium. *Multa ingeniorum varietas.*
Huic vrbes, huic cantare,
Huic placuit laudare
Ruſticanum prædium.
Ergo bellum hic Troianum,
Ille cecinit Thebanum,
Alius Pharſalium.
Quidam mero delectatus,
Maluit inebriatus
Scribere Sympoſium.
Eſt ſtultitiam exculto
Salſe qui & ſatis multo
Extulit eloquio.
Rurſum vnus nec errauit,
Geſta Chriſti enarrauit
Docto poëmatio.

Sunt & multi petulantes,
Ac amoribus vacantes,
Qui commendant Venerem.
Fuit etiam amicæ
(Si diis placet) impudicę
Qui defleuit passerem.
Quisque quicquid adlubescit,
Et quod animo dulcescit,
Hoc tractat lubentiùs.
Et quod vati dat Minerua
Non inuita nec proterua,
Hoc præstat feliciùs.
Nos ingenio exili
Propositio. Hebeti, tardo, senili
Pro nostris viriculis
Solitudinem cantamus,
Et ad vitam inuitamus
Priscis claram sæculis.
O beata Solitudo,
O sola beatitudo,
Pijs secessicolis!
Quàm beati candidati,
Qui ad te volant alati
Porrò à Mundicolis!

Huc

Huc Vranie ſerena
Ades,& cæleſti vena
Lauda Solitudinem.
    Lauda bene,lauda ſanè,
    Lauda plenè,lauda planè
    Hanc beatitudinem.
Lauda viros barba canos,
Lauda ſophos Chriſtianos,
Duces abſtinentiæ.
    Lauda iuuenes præcinctos
    Lumbis,atque ſacræ cinctos
    Balteo militiæ.
Lauda ſimplices,tenellas
Multas integras puellas,
Claras caſtimonia.
    Lauda fœminas adultas,
    Factas propter Chriſtũ ſtultas,
    Raras ſanctimonia.
Lauda firma Dei caſtra,
Quæ virtute tangunt aſtra,
Effugant Dæmonia.
    Lauda ſolida exempla,
    Ipſa viua Dei templa,
    Dei ædificia.

Lauda ſpecus & caſellas,
Lauda montes & rupellas,
Arctaque tuguria.
Lauda (nam ſunt tibi nota)
Tot Cœnobia remota,
Lauda Monaſteria.
Lauda zelum & amorem,
Lauda æſtum & feruorem
Primitus fidelium.
Lauda curſum huc frequẽtem,
Et confluxum diligentem
Hominum tot milium.
O beata Solitudo,
O ſola beatitudo,
Pijs Seceſſicolis.
Quàm beati candidati,
Qui ad te volant alati
Porrò à Mundicolis!

Monaſticæ vitæ deſcriptio.

Solitudo diuinarum
Eſt theſaurus gratiarum,
Sæculo abſconditus.
Solitudo optimorum,
Et donorum perfectorum
Ager eſt reconditus.

Soli-

Solitudo olim tritæ
Eſt directa via vitæ,
Eſt breue compendium.
Solitudo miſerorum
Eſt aſylum peccatorum,
Et tutum refugium.
Nuſquam eſt in mundo tantum
Commodarum rerum, quantum
Datum Solitudini.
Hic enim tranquillus portus,
Hic delitiarum hortus,
Paradiſus Domini.
Hic lignum frondet vitale,
Quod nefas tollit letale,
Chriſti tinctum ſanguine.
Hic ſtat arbor exaltata,
Quæ ſecus riuos plantata,
Viuo floret germine.
Domus hic orationis,
Campus ſpeculationis,
In Dei operibus.
Hic mons contemplationis,
Hic fons meditationis,
In diuinis legibus.

Commodorum enarratio.

Hic eſt ſpiritus dulcedo,
Et perpetua viredo,
Multaque fertilitas.
Hic illi fructus triceni,
Sexageni & centeni,
Summaque felicitas.
O beata Solitudo,
O ſola beatitudo,
Pijs Seceſſicolis!
Quàm beati candidati,
Qui ad te volant alati
Porrò à Mundicolis!
Hæc eſt vita ſpecioſa,
Sacroſancta,fructuoſa,
Si aduigilaueris.
Quæ plus habet in receſſu,
Quàm promittit in acceſſu,
Si perſeueraueris.
Hic eſt cultus Dei verus,
Hic timor Dei ſincerus,
Inculpata ſanctitas.
Hic eſt fides ſolidata,
Spes & charitas firmata,
Raraque humilitas.

Solitudo non discorde,
Sed concorde Deum corde
Totis amat viribus.
  Solitudo suos fratres
  Omnes amat velut patres
  Imis ex visceribus.
Solitudo Deo credit,
Nusquam à Deo recedit,
Quicquid tandem accidat.
  Solitudo bene sperat,
  Nunquam de Deo desperat,
  Quæ res cunque incidat.
Solitudo spiritalis,
Quamuis desit corporalis,
Dulcis est possessio.
  Solitudo corporalis,
  Si non adsit spiritalis,
  Vana est professio.
Nam quid foris prosit ritè
Absque turbis, absque lite,
In speluncis degere:
  Si intus perturbatarum
  Vermes conscientiarum
  Vetant conquiescere.

Duplex Solitudo, Spiritalis & Corporalis.

O beata Solitudo,
O ſola beatitudo,
Pijs Seceſſicolis.
Quàm beati candidati,
Qui ad te volant alati,
Porrò à Mundicolis!
Spiritalis non moratur,
Siue vrbe concludatur,
Extra ſiue mœnia.
Modò vana ſpeculando,
Et ſecurè iubilando,
Vitet ſæcularia.
Qui,vt nil (quamuis vrbanus
Habeatur aut mundanus)
Ad mundanos pertinet:
Ita nil,licet rureſtris
Videatur aut ſylueſtris,
Ad terrenos attinet.
Sed vbiuis de æterno,
Et de ſolio ſuperno
Inceſſanter cogitat.
Inque carne hic hærendo,
Sed angelicè viuendo,
Mente cælum habitat.

Interim hæc conſecrata
Vita, ſemper occupata,
Simplex, Apoſtolica,
Eſt cælo, eſt Diuis grata,
Eſt Eccleſiæ probata,
Nempe Euangelica.
Quæ ſi erit literata; *Solitudo literata.*
Studijſque dedicata;
Plurimum contulerit.
Sin iſtis non ſit ornata;
Nec de cælis illuſtrata;
Triſtis carcer fuerit.
Tolle literarum vſum
Comparatum, vel infuſum,
Vita de Monaſtica;
Si non fiat cerebroſa,
Stupida, vel furioſa;
Saltem ſit phantaſtica.
O beata Solitudo,
O ſola beatitudo
Pijs Seceſſicolis!
Quàm beati candidati,
Qui ad te volant alati
Porrò à Mundicolis!

Mirum, hic qua grauitate
Mista cum humanitate
Sit morum maturitas:
Sed multo magis miretur,
Si quis intus contempletur
Quæ sit vitæ probitas.
Castitas hic exaltatur,
Rigor ordinis seruatur
Cum perseuerantia:
Regulæ disciplinaris,
Disciplinæ regularis
Viget obseruantia.
Quicquid iubet venerandus,
Atque pater obseruandus,
Fit cum reuerentia:
Nam ad nutum obeditur,
Et ad iussum statim itur
Absque resistentia.
Hic submissio perfecta,
Dicta rata, vota recta,
Sancta conuersatio:
Hic mandata sunt discreta,
Hic obsequia sunt læta,
Nulla excusatio.

Quæ ſunt fratris, quærunt iſti:
Non quæ ſua, ſed quæ Chriſti:
Abeſt hinc proprietas:
Mutuus hic animorum,
Et conſenſus ſtudiorum:
Vna eſt ſocietas.
Hic doctrina obſeruatur,
Orthodoxis quæ probatur,
Profligatur falſitas:
Libri praui non leguntur,
Nec quidem hic admittuntur:
Sic ſtat verbi veritas.
O beata Solitudo,
O ſola beatitudo
Pijs Seceſſicolis!
Quàm beati candidati,
Qui ad te volant alati
Porro à Mundicolis!
Hic paupertas opulenta,
Vita modicis contenta,
Nota ſpiritalibus:
Hic mœroris eſt ſolamen,
Hic laboris eſt leuamen
Abditum carnalibus.

Quiſquis agit in Seceſſu,
Iſthoc potitur ſucceſſu,
Quòd nunquam deſeritur.
Si ægrotat, viſitatur:
Si tentatur, confortatur:
Si fameſcit, paſcitur.
Si quid graue frater portat,
Frater hic fratrem ſupportat:
Fratrem frater ſubleuat:
Si quis mergitur peccatis,
Aut inuoluitur erratis,
Eſt qui illos alleuat.
Vis te Chriſto conſecrare?
Carnem vis mortificare?
Locus hic aptiſſimus.
Vis offerre gratum munus?
Locus hic eſt oportunus,
Locus commodiſſimus.
De peccatis vis dolere?
Vis ex corde pœnitere?
Vitam vis corrigere?
Hic ſecurè poſſis flere,
Omnem culpam abolere,
Et poſt lapſum ſurgere.

Vis te rursum oblectare:
Mœstam mentem recreare?
Nusquam potes rectiùs.
    Spiritum vis excitare?
    Animum exhilarare?
    Nusquam agas lætiùs.
O beata Solitudo,
O sola beatitudo,
Pijs Secessicolis!
    Quàm beati candidati,
    Qui ad te volant alati
    Porrò à Mundicolis!
Monachorum institutum *Monastici*
Non est nuper institutum, *instituti an-*
Vt sectæ insaniunt: *tiquitas.*
    Neque nouũ est commentum,
    Neque recens est inuentum,
    Quod hostes obijciunt.
Sed annis ter quingentenis,
Ampliusque, quàm vicenis,
Viguit Monastica.
    A Christo enim incœpta,
    Ab Apostolis recepta,
    Fuit Therapeutica.

Quod ſi quis agreſtiorem,
Illamque incultiorem
Spectet Solitudinem:
A priſcis illis Prophetis,
Et claris Anachoretis
Vendicet originem.
O quantum auctoramentum,
Quale inauguramentum
Vita eſt Monachica!
O quàm non terrena vita,
Quam ſupermundana vita
Vita Eremitica!
Dignitas. Quam licet Deo fæcundam
Sacro à Clero ſecundam
Dignitate feceris:
Multis tamen conuenire
Modis, dices aut præire,
Si rectè perpenderis.
Quanquam nec antiquitatem
Tanti, neque dignitatem
Viri Chriſto dediti;
Quanti vitæ probitatem
Facimus, & pietatem
Singularis meriti.

O beata Solitudo,
O sola beatitudo
Pijs Secessicolis!
Quàm beati candidati,
Qui ad te volant alati,
Porrò à mundicolis!
Nullus vates scribet rectè,
Nec Rhetor dicet perfectè
Laudes Mundifugiæ:
Tende vires, quantum potes,
Nunquam explicabis dotes
Vitæ solitariæ.
Vbi est solicitudo,
Ibi falsa solitudo,
Multa immutatio:
Vbi vera solitudo,
Nulla est solicitudo,
Nulla est mutatio.
Vbi populus est multus,
Ibi multus est tumultus,
Multa est abusio:
Ordo, vbi paucitudo:
Verùm vbi multitudo
Ibi est confusio.

Vbi bona comparantur,
Ibi mala euitantur
Vel absque negotio:
Vbi nunquam non oratur,
Vel vbi semper cantatur,
Quis ibi in otio?
Vbi nullæ vnquam horæ
Absque transeunt labore,
Absque ducta linea;
Non libenter operari,
Desidemue otiari
Res ibi extranea.
Vbi quisque est modestus,
Ibi nemo est molestus:
Procul est discordia.
Vbi amor æquitatis,
Odium iniquitatis,
Ibi est concordia.
O beata Solitudo,
O sola beatitudo
Pijs Secessicolis!
Quàm beati candidati,
Qui ad te volant alati
Porrò à Mundicolis!

Viri hic religiosi,
Non sunt superstitiosi,
Non sunt vt hypocritæ.
Per ambages non incedunt,
A receptis non discedunt,
Recto pergunt tramite.
E quibus licet Abbates
Eligantur, & primates
Omnium suffragio;
Pedum tamen non captatur,
Nec mitra desideratur:
Non est hic ambitio.
Quin plerique si cogantur,
Si vi multa adigantur,
Vti fiant Præsules;
Si non possunt detrectare,
Neque onus excusare,
Esse malunt exules.
Tantum abest, gloriosi
Hic vt sint, aut fastuosi,
Aut Thrasones tumidi:
Multo minùs moriones
Hic versantur, & Gnatones,
Vel lenones putidi.

Hic rixoſus eſt exoſus,
Murmuroſus eſt exploſus,
Exulant ſuſurria:
    Hinc proſcriptus eſt delator,
    Mendax,nugo,obtrectator,
    Vna cum calumnia.
Iam ſi nullos otioſos
Ferant,aut deſidioſos,
Vt ipſis diſſimiles;
    An putes luxurioſos
    Tolerent,& ebrioſos
    Suibus perſimiles?
O beata Solitudo,
O ſola beatitudo.
Pijs Seceſſicolis!
    Quàm beati candidati,
    Qui ad te volant alati
    Porrò à mundicolis!
Nemo,quamlibet diſertus,
Dixerit,niſi expertus,
Quanta hîc alacritas:
    Nemo,quamlibet frugalis,
    Scit,niſi ſpiritualis,
    Quanta hîc frugalitas.

Cellæ

Cellæ inſpice ornatum, *Frugalitas.*
Nihil inuenis ornatum,
Nihil ſuperuacuum:
Non ibi vana pictura,
Nec inutilis ſculptura,
Nihil eſt ſuperfluum.
Terra menſa,& cubile:
Terra ſcamnum,eſt ſedile:
Terra oratorium:
Herba cibum,vnda potum,
Arbor veſtem,antra notum
Præbent domicilium.
Non conducitur ad ædes
Aut ad exornandas ſedes
Scitus operarius:
Neque luculentus focus,
Neque exquiſitus cocus
Hîc eſt neceſſarius.
Suas quiſque ſtruit caſas;
Breues,humileſque caſas,
Suis aptas vſibus:
Suos quiſque carpit cibos;
Quos coctos,incoctos cibos,
Terra fundit omnibus.

Hic rogare de Setinis,
Aut de vinis Tarentinis
Eſt ſuperuacaneum:
Et de Oſtreis Lucrinis,
Aut rogare de Echinis
Stultum,& fruſtraneum.
O beata Solitudo,
O ſola beatitudo
Pijs Seceſſicolis!
Quàm beati candidati,
Qui ad te volant alati
Porrò à Mundicolis!

Mundi & Solitudinis Ant.ithesis

Sed quis facilè narrarit,
Quanta Solitudo parit
Vera mentis commoda?
Ecquis rurſum dicat,Mundus
Quid mali vehit fæcundus,
Quot adfert incommoda?
Mundus amat voluptates,
Riſus,iocos,leuitates,
Ludos amat ſcenicos:
Monachi bene moratos,
Graues amant,& ſedatos
Geſtus Euangelicos.

Mundi.

Mundi incolæ laborant
Nouis ſectis,quas ignorant
Tuta hæc refugia.
Mundus & impuritate
Gaudet,eſt ſalacitate:
Hîc damnantur talia.
Mundus mutuum inuadit,
Cedit,perdit,morti tradit,
Nec parcit à fratribus:
Hic ſub rubris Chriſti ſignis,
Vt quiſque magis inſignis,
Militat pro fratribus.
Mundus mero delectatur,
Et ſympoſiis lætatur,
Appetit delicias:
Iſti Deo dedicati,
Et Chriſto ſanctificati,
Neſciunt lautitias.
Mundus quos odit,remotos
Porrò mittit vltra Gothos,
Aut tollit exitio:
Sed viri Dei volenter,
Et æterno ſe lubenter,
Mancipant exilio.

O beata Solitudo,
O ſola beatitudo
Pijs Seceſſicolis!
    Quàm beati candidati,
    Qui ad te volant alati
    Porrò à mundicolis!
Solitudo eſt virtutis,
Pacis ſchola, & ſalutis,
Summi ſedes gaudij:
    Mundus contrà eſt malorum,
    Et ſentina vitiorum,
    Iugis locus tædij.
Contumaces ſunt Mundani,
Sunt mendaces, leues, vani
Detractores, liuidi:
    Eremitæ ſunt veraces,
    Æqui & iuſti tenaces,
    Amatores candidi.
In Mundo ſeditiones,
Et horrendas factiones
Sæpe mouent reprobi:
    In Seceſſu non rumores,
    Cædes, clades, nec furores
    Audiuntur improbi.

Mundus ſaltat ad laſciua,
Amatoria,nociua
Carmina ſpurciſſima:
    Iſti voce ſpiritali
    Cantant Deo immortali
    Cantica ſanctiſſima.
Mundus autor prauitatis,
Officina vanitatis,
Doctor iniuſtitiæ:
    Solitudo pietatis
    Mater eſt,& ſanctitatis:
    Doctrix eſt iuſtitiæ.
Soli,quid agant expendunt:
Vident quorſum cuncta tendunt,
Multa cum induſtria:
    Turbæ res bonas confundunt,
    Et vappam mero infundunt:
    Turbæ turbant omnia.
O beata Solitudo,
O ſola beatitudo,
Pijs Seceſſicolis!
    Quàm beati candidati,
    Qui ad te volant alati
    Porrò à Mundicolis!

Quàm ſuauis,quàm quieta,
Quàm eſt læta,quàm ſecreta
Sola habitatio!
  In turba nec hæc,nec illa
  Hora vnquam eſt tranquilla;
  Sed iugis turbatio.
In multis multum peccatur,
Et à vero aberratur
Vel toto itinere:
  Sed horſum occaſiones,
  Minæ,vel promiſſiones
  Magno vrgent pondere.
Solis quidem & peccandi,
Et à recto deuiandi
Vt minor occaſio:
  Rectè quoque ſic agendi
  Eſt,& Deo ſeruiendi
  Longè maior ratio.
Ergo turbæ ſunt petaces,
Sunt furaces,ſunt rapaces,
Colunt auaritiam:
  Solis,Monachi prudentes,
  Neceſſariis vtentes,
  Proterunt pecuniam.

Hinc

Hinc in Mundo ſunt elati,
Sicut vtres ſunt inflati,
Turgidi iactantia:
Non ſic iſti, qui demiſſi,
Omni homini ſubmiſſi,
Negligunt ſublimia.
Hinc Mundani faſſum iurant,
Homines, nec Deos curant,
Se ſolos reſpiciunt:
Hi præ oculis habentes
Et Deum ſemper timentes,
Neminem deſpiciunt.
O beata Solitudo,
O ſola beatitudo,
Pijs Seceſſicolis!
Quàm beati candidati,
Qui ad te volant alati
Porrò à Mundicolis!
Solitudo malum pellit,
Omne ad bonum impellit,
Solitudo afficit:
Solis Mundus malis gaudet,
Et mali nihil non audet:
Multos Mundus inficit.

Solitudo viros fingit
Bonos,& malos refingit;
Solitudo perficit.
Mundus plurimos diſperdit,
Et atro veneno perdit;
Mundus multos conficit.
Solitudo ad fabellas
Non admittit intra cellas
Vllius conſortium:
Aſt Mundus abſque delectu
Magno garrulis affectu
Cunctis pandit oſtium.
Solitudo hoſpitalis
Eſt,& multum liberalis,
Læta fratres excipit:
Mundus nulli ſe exponit,
Nulli bono menſam ponit,
Nec egenos recipit.
Nulla lis eſt in Eremo;
Vbi pro terrenis nemo
Inuadendis militat:
Sed Mundus pro deuaſtandis,
Aut pro regnis occupandis,
Vel armis ſollicitat.

Interim nil cella curat,
Siue bellum Scotos vrat,
Siue Anglos obruat:
    Siue hostis in Hispanos,
    Seu in Sueuos, seu in Danos,
    Seu in Gallos irruat.
O beata Solitudo,
O sola beatitudo,
Pijs Secessicolis!
    Quàm beati candidati,
    Qui ad te volant alati
    Porrò à Mundicolis!
Hei quot Mundus celat vncos!
Hamos quot iacit aduncos!
Quot tendit insidias!
    Hei quot laqueos abscondit!
    Quot muscipulas recondit!
    Quot tegit astutias!
Mundus, Caro, & Satanas
Animas quot perdunt sanas!
Quot mittunt ad inferos!
    Mundus, Caro, & Satanas
    Hei quot res promittũt vanas,
    Vt defraudent superos!

Tamen tuti ſunt præfortes
Monachi, metus exortes,
Qui ſpirant ad prælia:
  Quamuis enim ſoli degant,
  Nec ſe Mundi armis tegant;
  Sunt muniti gratia.
Nemo diris hic terretur,
Nemo mortem hic veretur:
Tanta eſt fiducia.
  Nemo aſperis diffidit,
  Nemo proſperis confidit:
  Tanta eſt prudentia.
Sed ſeu venti ſint diuerſi,
Seu fauentes, ſeu aduerſi,
In vitæ diſcurſibus;
  Iſti ſemper laudes dicunt,
  Grates agunt, benedicunt
  In lætis ac triſtibus.
Sciunt enim abundare,
Et ærumnas tolerare,
Si Deus voluerit:
  Sciunt quoque ieiunare,
  Et ſubinde manducare,
  Vt, res, cunque tulerit.

O bea-

O beata Solitudo,
O sola beatitudo
Pijs Secessicolis!
Quàm beati candidati,
Qui ad te volant alati
Porrò à Mundicolis!
Sæpè quod est præstitutum,
Et quod semel est statutum,
Renouant propositum:
Vt seipsis fortiores,
Exequantur per Maiores,
Quicquid est impositum.
Sed & numine repleti,
Sunt in omnibus discreti, *Discretio.*
Vt iubet fraternitas.
Et nunc paulum curiosi,
Nunc edunt nil scrupulosi,
Quicquid dictat æquitas.
Sæpè sunt tam abstinentes,
Vt nolint, quamuis egentes,
Vti necessariis:
Rursum cernas charitate,
Siue motos pietate,
Vsos esse variis.

Sæpe tantum ſubticendo
Proſunt, quantum colloquendo
Auidi ſilentij:
Sæpe mæſtis conſulendo
Plus proſunt, quàm reticendo
Diuites conſilij.

Omnia ſurſum.

Surſum verſum corda gerunt,
Surſum cogitatus ferunt,
Et pia ſuſpiria.
Surſum ſpem, fidem attollunt,
Surſum charitatem tollunt,
Surſum vehunt gaudia.
Surſum contemplationes,
Surſum meditationes,
Surſum deſideria:
Surſum totus eſt affectus;
Vnde mentis eſt profectus,
Et virtutum præmia.
O beata Solitudo,
O ſola beatitudo
Pijs Seceſſicolis!
Quàm beati candidati,
Qui ad te volant alati
Porrò à Mundicolis!

5 2 Bis

Solem maius luminare,
Sidera illuminare,
Vt minora cernimus;
    Monachos ſic eminere,
    Cæteriſque prælucere
    In hac vita credimus.
Hi Deo ſeſe conformant,
Dei ſe ad verbum formant,
Deo ſeſe vniunt:
    Seſe in Deum tranſmutant,
    Se abſorbent,ſe commutant,
    Se Deos efficiunt.
Deo votis ſe aſſignant,
Se & omnia reſignant,
Sub eius dominio:
    Nihil ſtudent,nec conantur,
    Quàm Dei quem venerantur,
    Obſequi imperio.
Ab externis ſe auertunt,
Se introrſum prorſum vertunt,
Se in Deo colligunt:
    Si ſecunda nunc immittat,
    Nunc aduerſa Deus mittat,
    Æquè ipſum diligunt.

Exercitia pietatis.

Ni-

Nihil ſunt(hoc primum diſcunt)
Nil habent,nil concupiſcunt,
Solum Deum ambiunt:
　　Ipſo ſolo ſunt contenti,
　　Cuius bona piæ menti
　　Affatim ſufficiunt.
Nullum ſibi bonum ſcribunt,
Deo omnia aſſcribunt,
Et bonis ſpiritibus:
　　Malum Deo nullum ſcribunt,
　　Sibi omnia aſſcribunt,
　　Et malis ſpiritibus.
O beata Solitudo,
O ſola beatitudo,
Pijs Seceſſicolis!
　　Quàm beati candidati,
　　Qui ad te volant alati
　　Porrò à Mundicolis!
Abſque creaturis degunt,
Se ſuoſque ſenſus regunt,
Se curis expediunt:
　　Linguam valdè continenter,
　　Oculos indeſinenter
　　A vanis cuſtodiunt.

Abſit mentem vt ornatu,
Aut guſtu, aut odoratu,
Aut auditu inquinent:
    Abſit indecoro luſu,
    Aut ingenij abuſu
    Animam contaminent.
Omnes oblectationes,
Atque conſolationes,
Ponunt in cæleſtibus:
    Euge Mundi fraudulentum,
    Et fallax delinimentum
    Viris cedunt mollibus.
Corrigunt affectiones,
Et conceptas actiones,
Si prauas inueniunt:
    Cogitatus vitioſos,
    Otioſos ſcrupuloſos,
    Velut angues, fugiunt.
Propter Chriſtum cuncta linquunt,
Patrem, matrem derelinquunt
Dulci cum familia:
    Vni Chriſto ſe impendunt,
    Cuius nomine diuendunt,
    Ampla patrimonia.

Imò propter Chriſtum vadunt,
Et in mortem ſeſe tradunt
Summa cum conſtantia:
Et qui Mundo cecidiſſe
Viſi ſunt,vel periiſſe,
Ipſi ſunt in gloria.
O beata Solitudo,
O ſola beatitudo,
Pijs ſeceſſicolis!
Quàm beati candidati,
Qui ad te volant alati
Porrò à Mundicolis!
Sæpe,& multum tentantur,
Et à multis infeſtantur,
Homines ſanctiſſimi:
Pugna & victoria Monachorum.
Nulli tamen hoſti cedunt,
Nec vlli quicquam concedunt
Pugiles fortiſſimi.
Contra Dæmones certare
Eſt iuſtis familiare,
Eſt penè aſſiduum:
Mundi aſtus declinare,
Carnis œſtrum debellare,
Ferè eſt continuum.

Dæmones nunc fide ſternunt,
Nunc Dei verbo proſternunt
Multis cum ieiuniis:
Prece quoque ſubiugare,
Illos ſolent,& fugare,
Cruce & vigiliis.
Mundum ſuperant latendo,
Et promiſſa contemnendo,
Mera vt ludibria.
Quòd ſi ita non ſuccedat,
Et deſpectus non abcedat,
Vincunt patientia.
Carnis æſtus furioſi,
Valde ſunt periculoſi,
Sunt violentiſſimi:
Quum tamen fide impugnant,
Aut ieiunio repugnant,
Cedunt velociſſimi.
Sed quid attinet narrare,
Hos quod hoſtes ſuperare
Monachi potuerint?
Quum ſeipſos vt laterent,
Ac vt Deo adhærerent
Strenuè deuicerint.

O beata Solitudo,
O sola beatitudo
Pijs Secessicolis!
Quàm beati candidati,
Qui ad te volant alati,
Porrò à mundicolis!

Viri sancti ludibrio sunt Mundanis.

Viri Dei, & electi
A Mundanis sunt reiecti,
Ac si essent stolidi:
Verùm pijs deamati,
Sunt ab ipsis reputati
Viri valdè prouidi.

Illi ipsi Deo chari,
Digni à cunctis amari,
Sunt inuisi seculo:
Et à stulto eminentes,
Ac miraculis pollentes,
Deluduntur populo.

Interim lux Mundi & sal terræ sunt.

Verùm qui sic subsannantur,
Et vt fatui putantur,
Qui hic potant flumina:
Speculum sunt imprudentum,
Et sunt sal insipientum,
Sunt & Mundi lumina.

Adde-

Adde qui ſic contemnuntur,
Deprimuntur, exploduntur,
Et qui hic ſunt minimi:
Poſtea exaltabuntur,
Gloria coronabuntur,
Habebuntur maximi.
Quos ſi forte Pharaones
Perſequuntur, aut Nerones; *Perſequutio.*
Abdunt ſe latibulis.
Si iubet Deus prodire,
Pro fide mortem ſubire;
Obuiant periculis.
Poſt enim afflictiones,
Duros poſt mortis agones
Certum eſt reſurgere: *Fides reſurrectionis*
Et per Christi paſſionem,
Mortem, reſurrectionem,
Sperant ſemper viuere. *Spes vitæ æternæ.*
O beata Solitudo,
O ſola beatitudo
Pijs Seceſſicolis!
Quàm beati candidati,
Qui ad te volant alati
Porro à Mundicolis!

Iam, qui multi hic videntur,
Vnitas Religionis. Monachi vnum fatentur
Fide, mente, actibus:
Nec ab vno sunt disiuncti,
Sed in vnum sunt coniuncti
Mutuis affectibus.
Vnde dicti Monachi. Neque Monachi dicuntur
Tantùm, quòd cellis abduntur,
Aut quòd soli victitant;
Sed quòd vno delibuti,
Et ab vno instituti,
Vnum bonum quæritant.
Varij cultus Religionem non variãt. Nec idcirco diuiduntur;
Variis quòd discernuntur,
Mistisve coloribus:
Aut quòd mæstis hi vtuntur,
Hi lætis amiciuntur,
Alijsve vestibus.
Sed distinctis colorati,
Qui putantur separati
His & his habitibus,
Vnum simul Deum volunt,
Indiuiduique colunt
Votis vniformibus.

Sciunt

Sciunt enim, quòd nitorem
Non curet, neque ſqualorem,
Neque formas veſtium:
Qui manſuetis delectatur,
Et in intimis moratur,
Cordibus credentium.
Sic de Regulis cenſendum,
Ac de multis ſentiendum,
Puta, Ceremoniis:
Quæ quamtumlibet difformes
Pareant, ſunt pariformes
Suis ex indiciis.
O beata Solitudo,
O ſola beatitudo
Pijs Seceſſicolis!
Quàm beati candidati,
Qui ad te volant alati
Porrò à Mundicolis!
Hi athletæ ſunt zeloſi,
Strenui, & animoſi,
Stant pro Orthodoxia:
Et ſi (vt putas) reſpirant,
Nunquam tamenn on ſuſpirant
Pro eius iniuria.

Regularum & Ceremoniarũ diuerſitas, vnitatem non diuidit.

Charitate

Charitate radicati,
Et fide corroborati,
Ambulant intrepidi:
Cælum terræ miſceatur,
Fractus orbis illabatur,
Permanent impauidi.
Quàm humiliter incedunt,
Si quando foras procedunt,
Ad fratrum ſubſidia!
Quàm ſunt rerum negligentes,
Quàm ſunt rurſum diligentes,
In ſui cuſtodia!
Paci ſtudent & quieti,
Velut agni ſunt manſueti,
Omnibus amabiles:
Modò Deo ſint amici,
Nil curant ſi inimici
Mundo ſint odibiles.
Mundus amat adorari,
Par fas nefas dominari,
Et quod lubet agere:
Iſti Mundo nec placere,
Didicerunt,nec timere,
Sed palam contemnere.

Mundus floret,ſaltat,ridet,
Nec ſeipſum ſatis videt
Multa præ ſuperbia:
Interim Sancto Sanctorum,
Grex abiectus Monachorum,
Pſallit cum lætitia.
O beata Solitudo,
O ſola beatitudo,
Pijs Seceſſicolis!
Quàm beati candidati,
Qui ad te volant alati,
Porrò à Mundicolis!
Pſallunt manè abſque mora, *Pſalmodia.*
Prima,tertiaque hora,
Ante ſolis aditum:
Sexta,nona,veſpertina, *Horæ Canonicæ.*
Pſallunt hora,ſed diuina
Complent ſub occubitum.
Sed & carnis ſauciatæ,
Et ſubinde vitiatæ,
Vt petant remedia:
Sæpius euigilantes,
Et ad preces feſtinantes,
Nocte ſurgunt media.

Quos ſi videas plorantes,
Si pſallentes,ſi orantes,
Suis pro reatibus:
Mirum ſi non ipſe plores,
Si non pſallas,ſi non ores,
Pro tuis criminibus!
Adeò ſeſe ſubmittunt,
Se proſternunt,ſe demittunt,
Vt ſi eſſent infimi:
Tam profusè lachrymantur,
Sic vindictam deprecantur,
Vt ſi eſſent peſſimi.
At non fruſtra plurimarum
Riuos fundunt lachrymarum,
Nec ſunt fruſtra ſupplices:
Nam humilibus addictus
Deus,ac velut obſtrictus,
Semper audit ſimplices.
Hei ter quater infelices
Nos,ſed illos ô felices,
Qui hic curant ardua!
Sic enim fas inuenire
Gratiam,& peruenire
Ad regna perpetua.

O bea-

O beata Solitudo,
O ſola beatitudo,
Pijs Seceſſicolis!
Quàm beati candidati,
Qui ad te volant alati
Porrò à Mundicolis!
Sed non ſemper ſoli mœrent
Monachi,nec ſemper hærent,
Intra oratoria:
Sed ob cauſas conuenire
Illis licet,& exire,
Ad pia colloquia.
Quando autem congregantur,
Non de friuolis nugantur,
Nec enarrant ſomnia:
Sed de ſumma Maieſtate,
Et Chriſti humanitate,
Prima eſt materia:
Mox de culpis extirpandis,
Et ſilentiis ſeruandis,
De Dei iuſtitia:
De ærumnis Inferorum,
De triumphis Superorum,
Multa tractant ſeria.

Colloquia ſiue Collationes Monachorum.

Posthæc de tentatione,
Et exercitatione,
Grauis sermo oritur:
Multum & Dei narrandis
Et donis enumerandis,
Temporis impenditur.
Quàm de gratiis agendis,
Et de laudibus canendis,
Hilares definiunt!
At diem illum supremum
Et iudicium extremum,
Quo fletu discutiunt!
Interim in Cruce Christi,
Ac in morte eius tristi,
Lætaque victoria,
Inter istos seruos Dei
Fide firmos, plenos spei,
Tota est memoria.
O beata Solitudo,
O sola beatitudo
Pijs Secessicolis!
Quàm beati candidati,
Qui ad te volant alati
Porrò à mundicolis!

Iam quum ſacris operantur,
Aut dum ſacra celebrantur,
Et ſacris communicant:
Quo affectu ſe adornant,
Vel quo mundo ſe exornant,
Quibus ſe purificant!
Qualia tunc meditantur,
Qualia tunc ſpeculantur,
Quæ tunc mente agitant!
Dicas quod Chriſto immerſi,
Et à cunctis quod auerſi,
Extra ſeſe volitant.
Tali veneratione,
Tali trepidatione,
Hanc ad cœnam adeunt:
Tali exultatione,
Tali modulatione,
Ab hac menſa abeunt.
Sed huc quoties accedunt,
Ne offendant quum recedunt,
Aut huc quando properant:
Prius per contritionem,
Et veram confeſſionem,
Se culpis exonerant.

Quomodo vel ipſi ſacrificantes vel aliorũ ſacra audiẽtes ac communicantes ſe gerũt Monachi.

Sic demum ſe immortali
Chriſti pane,ac vitali
Corpore communiunt:
Sic demum Chriſti cruore,
Quem noſtri fudit fauore,
Seſe totos fulciunt.
Et ſicut hoc teſtamentum,
Hocq́ue curant ſacramentum,
Vt deguſtent candidi:
Ita poſtquàm ſunt nutriti,
Cauent ne ſacris muniti,
Rurſum fiant ſordidi.
O beata Solitudo,
O ſola beatitudo
Pijs Seceſſicolis!
Quàm beati candidati,
Qui ad te volant alati
Porrò à mundicolis!
Hi quum ſciant rugientem
Beluam,nunquàm ſtertentem,
Circuire ſedulò:
Cauti,ne perdat,obſiſtunt,
Et multa fide reſiſtunt
Vigiles diluculo.

Huius ergô ſemper ſiſtunt
Chriſto ſeſe, nec deſiſtunt,
Donec exaudierit:
    Ergo cæli pulſant fores,
    Neque ceſſant pulſatores,
    Donec liberauerit.
Hi ſunt qui non infoderunt,
Sed talenta expenderunt,
Ad quæſtum ditiſſimum:
    Qui & agros rigauerunt,
    Vineam excoluerunt,
    Ob lucrum certiſſimum.
Qui & rete ad capturam
Mittunt, minas ad vſuram
Credunt numulario:
    Qui & cuncta vendiderunt,
    Proque vnius dederunt
    Margaritæ precio.
Hi ſunt iugum qui ſuaue,
Et illud portant non graue,
Onus Euangelicum:
    Vt quietem poſſidere,
    Vtque fructum obtinere
    Valeant ſaluificum.

O ſeruos

O ſeruos Dei beatos,
Quos, cùm venerit, paratos
Dominus inueniet:
Quos & idem vigilantes,
Ac piè negotiantes,
Rediens reperiet.
O beata Solitudo,
O ſola beatitudo,
Pijs Seceſſicolis!
Quàm beati candidati,
Qui ad te volant alati
Porrò à Mundicolis!
Mundus huiuſmodi viros non habet.
Ecquid tale profert Mundus,
Mundus nil minus quàm mundus,
Mundus immundiſſimus:
Qui nunquàm non fuit bonis
Sacræ vineæ colonis
Iure indigniſſimus.
Rara auis eſt in vrbe,
(Ne mendaci crede turbæ)
Vir abſolutiſſimus:
Sed perfectus in Deſerto,
In Seceſſuque pro certo,
Vir eſt frequentiſſimus.

Nec

Nec enim Mundanos dicam,
Qui vel vnam Mundi micam,
In ſe habent minimè:
Sed ad ſanctum illi gregem,
Qui ſanctorum ſeruant legem,
Pertinent æquiſſimè.
Vbi vbi ſis locorum,
Si piorum normam morum
Exprimis legittimè:
Semper eris Deo gratus,
Et cum iuſto computatus,
Populo certiſſimè.
Sodoma quid inquilino,
Licet reprobis vicino,
Quid impura nocuit?
Et Lucifero funeſto,
Deo cum ſuis infeſto,
Quid cælum quid profuit?
In mente eſt Solitudo,
Et vera perfectitudo,
Vbicunque habites:
Interim præſtat, ſecurus,
Quo magis agas, obſcurus,
Si ſeorſim latites.

Piè viuenti omnis locus ſolitarius eſt.

Loth.

Lucifer.

O beata Solitudo,
O sola beatitudo,
Pijs Secessicolis!
Quàm beati candidati,
Qui ad te volant alati
Porrò à Mundicolis!
Nullus locus, vt videmus,
Prius ducit quàm Eremus,
Ad cæli palatia:
Nullus Mundus sic ditare,
Nullæ Vrbes sic beare,
Nulla potest Regia.

Ex via Monastica procliuis ad cælum via est.

Nunc Vranie benigna,
Dignìorum laude digna,
Dic Patrum vocabula:
Dic quos cellæ educarunt,
Et quos viros illustrarunt,
Sola habitacula:

Clarissimorum quorundam Solitariorum Nomeclatura.

Adam ille primus homo,
Pulchro qui deceptus pomo,
Seque nosque perdidit,
Solus vixerat beatus,
Solus erat exaltatus,
Comitatus cecidit.

Solus

61

Solus gaudet, feriatur,
Non laborat, non triſtatur,
Multo feliciſsimus:
Comitatus in algore,
Panem quęrit & ſudore,
Vir infeliciſsimus!
Solus Patriæ cæleſtis
Ciuis fuit, mox agreſtis,
Conſors fit exilij:
Solus fuit immortalis,
Comitatus fit mortalis,
Primi exors ſolij.
Vnde diſcas quid ſperare,
Aut quid poſsis expectare,
De puella ſocia:
Si ſolum pulchrè florentem,
Socium fecit mærentem,
In multa miſeria.
O beata Solitudo,
O ſola beatitudo
Pijs Seceſſicolis!
Quàm beati candidati,
Qui ad te volant alati
Porrò à Mundicolis!

Odor hic Abeli gratus,
Fuit Enoch hinc translatus,
Vitæ vir sanctißimæ:
Noe quoque hic laudatus,
Qui cum paucis conseruatus,
Vixerat iustißimè.
An putes quòd laqueato,
Abrahamus aut aurato,
Considet in solio:
Quum Dei qui est in cælis,
Gentium pater fidelis,
Fruitur colloquio?
Nec in vrbibus sedebat,
Quando tres excipiebat
Angelos hospitio:
Sed subquercu expectabat
Peregrinos, quos tractabat,
Splendido conuiuio.
Puteus ille viuentis,
Isaaco, & videntis,
Cæteris sapidior,
Satis docet, Solitudo
Quòd illi quàm multitudo,
Longè esset gratior.

Iacob fratris ſupplantator,
Scelerumque conculcator,
Vbi ſcalam conſpicit?
Moſes, hoſtes precum armis,
Cætera totus inermis,
Vbi fuſos aſpicit?
Parcius præclarè facta,
Intra Vrbes ſunt peracta,
Plurimis præſentibus:
Sed in cellis, ſub vc Solis
Vmbra, Deus ſæpe ſolis,
Mira fecit Patribus
O beata Solitudo,
O ſola beatitudo,
Pijs Seceſſicolis!
Quàm beati candidati,
Qui ad te volant alati
Porrò à Mundicolis!
Hic inſignes tot Prophetæ,
Hic inuicti tot Athletæ,
Decertarunt acriter:
Hic & Virgines decentes,
Viduæque continentes,
Subſtiterunt fortiter.

Dauid ille rex inuictus,
Corde admodum afflictus,
Præ ſuis ſceleribus:
   Huc ſæpiſſimè confluxit,
   Hîc peccata ſua luxit,
   Derelictis Vrbibus.
Hinc Helias vita rectus,
Igneo eſt curru vectus,
Mundi à nequitia:
   Hîc & plurima ſucceſſor
   Helizeus, vt præceſſor,
   Palluit inedia.
Quin & Chriſtus hîc proſtrauit,
Satanamque ſuperauit,
Scripturarum iaculis:
   Idem multas ſaturauit
   Turbas hîc, & prædicauit,
   Editis miraculis.
Et quum iam ſuos formaret,
Et arcana explicaret,
Solus eſſe maluit:
   Solus precibus vacauit,
   Et dum ſe transfigurauit,
   Solus cum ſolis fuit.

Angelus quum ſalutaret,
Spiritus quum obumbraret,
Sola erat Maria:
    Sola iuit ad Montana,
    Multa anui humana
    Vt ferret obſequia.
O beata Solitudo,
O ſola beatitudo,
Pijs Seceſſicolis!
    Quàm beati candidati,
    Qui ad te volant alati
    Porrò à Mundicolis!
Huc Baptiſta vixdum natus,
Confugit, Mundi mundatus,
Timens à contagio:
    Hîc parciſſimè nutritur,
    Tenuiſsimè veſtitur,
    Tegitur tugurio.
Hîc & nobilis peccatrix,
Priſcæ vitæ caſtigatrix,
Agit pœnitentiam:
    Ac Dei ſola timore
    Nixa, ac feruens amore,
    Hîc exorat veniam.

Paulus ardens huc volauit,
Quem per coruum Deus pauit,
Quum adeſt Antonius:
Idem rectus hic orauit,
Hinc ad ſuperos migrauit,
Quum abeſt Antonius.
Qui velut anteſignanus,
Mille miles veteranus,
Cum monſtris congreditur:
Et quantumuis oppugnatus,
Victor ſemper coronatus,
Ab illis digreditur.
Hic Hilarion manſuetus,
Cum Dæmonibus aſſuetus,
Superat aſsiduè:
Hic Macharij ſilentes,
Ephrem & Theon feruentes,
Vigilant continuè.
Hic Amona ſe exercet,
Se Pityrion coërcet,
Seruuſque Serapion:
Idem facit Eleemon,
Et aſceticus Cheremon,
Larguſque Biſarion.

O bea-

O beata Solitudo,
O ſola beatitudo,
Pijs Seceſſicolis!
Quàm beati candidati,
Qui ad te volant alati,
Porro à Mundicolis!
Vigil hîc Nazianzenus,
Et magnus Cappadocenus,
Longo exercitio:
Annis tredecim probati
Merito ſunt decorati,
Chriſti Pontificio.
His Chryſoſtomum adiungens,
Nec Eulogium diſiungens,
Adde Athanaſium:
Adde quoque Emiſenum
Et pium Samoſatenum,
Et clarum Euagrium.
Chronium,Seuerianum,
Dorotheum,Iulianum,
Pamphilum,Arſenium:
Theodorum Iſidorum,
Abraam,Heliodorum,
Domnion,Paphnutium.

Et quur differo Martinum,
VVillibrordum, Cælestinum,
Lullum, Bonifacium?
Quid ad orám Phrygiensem,
Exulem, Pictauiensem
Transeo Hilarium?
Nefas fuerit Brunones
Præterire & Hugones,
Et cellas Carthusias:
Culpa nec minor Amones,
Præterire & Pambones,
Et casas Ægyptias:
Et æquum sit Benedictum,
Verè illum benedictum,
Milleque collegia:
Et melliflui Bernardi:
Subticere & Lunardi,
Sacra sodalitia?
O beata Solitudo,
O sola beatitudo,
Pijs Secessicolis!
Quàm beati candidati,
Qui ad te volant alati,
Porrò à Mundicolis!

Sunt qui referant Cænobia D. Benedicto dicata (quas Abbatias vocant) septē supra triginta millia vno tempore extitisse.

I

Pene-

Penetra Casinum montem,
Vallem claram, clarum fontem,
Fac, quæso, periculum:
Lustra oras Asianas,
Europæas, Aphricanas,
Totum orbis circulum:
O quot celebres offendes,
O quot pios deprehendes,
Viros hic asceticos!
O quantum & tunc gaudebis,
Quum innumeros videbis
Viros theoreticos.
Hîc videbis Augustinum,
Et Ambrosium diuinum,
Vixdum imitabiles:
Hîc Eusebium doctorem,
Hîc Gregorium pastorem,
Patres admirabiles:
Hic procedent Præmonstrati,
Cultu candido ornati,
Iesuïque feruidi:
Hîc occurrent VVilhelmitæ,
Carmelitæ, Ioannitæ
Minimique pallidi.

Hîc sancti Cluniacenses,
Integri Cistertienses,
Duri Ciliciferi:
Hîc demissi Franciscani,
Hîc graues Dominicani,
Fortesque Cruciger.
Sed stellas vult computare,
Qui vult Patres numerare,
Sacrę Solitudinis.
Tot addicti amatores,
Tot olim erant cultores,
Huius quietudinis:
O beata Solitudo,
O sola beatitudo,
Pijs Secessicolis!
Quàm beati candidati,
Qui ad te volant alati,
Porrò à Mundicolis!
At quis fœminas narrabit,
Virginumque indagabit,
Casta contubernia?
Quis harum integritatem,
Scribetque alacritatem,
Dicet exercitia?

Quis Anitam, quis Albinam,
Iphigeniam, Sabinam,
Candidam, Gelasiam?
   Aut quis memoret Maranam,
   Alexandram, Iulianam,
   Martham & Olympiam?
Aegrè, sed tamen Iubinam,
Et transilio Saluinam,
Magnam & Syluaniam:
   Præter quod, eo Blesillam,
   Cum Photina Basinillam.
   Claram & Melaniam.
Et quid Paulam, aut Marcellam,
Theodoram aut Asellam
Dicam, aut Eustochium?
   Quum sola signis notare,
   Nomina vel recitare,
   Nullum possit otium.
Nos ad finem aspiramus,
Et his pauculis putamus,
Sat dictum beneuolis.
   Nec enim exemplis cultis,
   Quamuis veris, quãuis multis,
   Satis fit maleuolis.

Interim procul diſcedat,
Nec ad ſacra hæc accedat,
Quisquis eſt leuiculus:
Procul abſit hinc prophanus,
Ac Mundi philtro inſanus,
Vrbes colat æmulus.
O beata Solitudo,
O ſola beatitudo,
Pijs Seceſſicolis!
Quàm beati candidati,
Qui ad te volant alati,
Porrò à Mundicolis!
Age verò qui hæc audis,
Ad Monaſticen exhortatio.
Cui huius carmen laudis,
Nil, puto, diſplicuit:
Cui nullus blandiendo,
Pollicendo, largiendo,
Mundus nimis placuit.
Age & his excitatus,
Et huc toties vocatus,
Surge, veni, propera:
Hic ſuauius ſedebis,
Hic tranquillius manebis,
Excute tot onera.

Linque Mundo ſuos numos,
Gloriarum ſperne fumos,
Fuge innoteſcere:
Et poſtquam inemptum holus,
Dulce ſapit, viue ſolus,
Ama deliteſcere.
At Pater (inquis) obſiſtit,
Et Mater nunquàm deſiſtit,
Reuocare fletibus:
Sed & liberi ſubinde
Me demulcent hinc & inde,
Dulcibus amplexibus.
Fuge derelicto Patre,
Et inuita perge Matre:
Non eſt hæc impietas.
Sed ſi per tot moras rumpis,
Si hæc vincula diſrumpis,
Hæc demum eſt pietas.
Nam licet ſit concedendum,
Et parenti obſequendum,
Si quid tibi iuſſerit:
An non magis auſcultandum
Et Chriſto obtemperandum,
Quo, te, eunque traxerit?

O beata Solitudo,
O ſola beatitudo,
Pijs Seceſſicolis!
Quàm beati candidati,
Qui ad te volant alati,
Porrò à Mundicolis!
Non vides calamitoſa,
Turbulenta,factioſa,
Tempora triſtiſſima?
Non vides conſcelerata,
Impia,exulcerata,
Secula nequiſſima?
Numera,ſi potes,ſectas,
In tam multas partes ſectas,
Numera Hæreticos:
Fallor,ſi non pauciores,
Si non numero minores,
Inuenis Catholicos.
Nec enim tantum Vicanis,
Neque ſolis Oppidanis,
Simulati præſident:
Sed & totas regiones,
Regna,aulas,ditiones,
Violenti poſſident.

A temporis calamitate: ſiue à corrupto huius ſeculi ſtatu.

Hæretici numero vincunt Catholicos.

Templa

Templa Dei euerterunt,
Et in ſtabula verterunt,
Multa contumelia:
Virgines conſtuprauerunt,
Viduaſque affecerunt
Grandi ignominia.
Sacrificiis dicatæ,
Aræ ſunt contaminatæ,
Sacraque communio:
Miſſæ ſacræ ſunt abiectæ,
Ceremoniæ deſpectæ,
Vetuſque religio.
Dies feſtos ſuſtulerunt,
Venerandas abſtulerunt
Martyrum exuuias:
Oſſa ſacra combuſſerunt,
Et in flumen proiecerunt
Cinerum reliquias.
O beata Solitudo,
O ſola beatitudo,
Piis Seceſſicolis!
Quàm beati candidati;
Qui ad te volant alati,
Porrò à Mundicolis!

Quid deſignarũt olim aut quid deſignant adhuc Hæretici.

Diuûm inuocationem,
Simul intereeſſionem,
Tollunt & ſubſidium:
Ignem cum Præſbyteratu,
Cumq́ue toto Monachatu,
Rident purgatorium.
Sacramenta corruperunt,
Et ſeptena redegerunt
Ad multo pauciſſima.
Quidam vnum ſtatuerunt
Duo alij ſanxerunt,
Tria vel quàm plurima.
Nunc Baptiſma iteratur,
Nunc totum obliteratur
Pro ipſorum placito:
Sola fides ſtabilitur,
Opus bonum faſtiditur,
Viuitur pro lubito.
Sacras benedictiones,
Vocant execrationes,
Et meras offucias:
Et exorcizationes,
Atque eiurationes,
Æſtimant præſtigias.

Quid

Quid ſacratum quod vnguentum,
Magnum initiamentum,
Sordibus inficiunt?
    Quid ritus quod vetuſtorum,
    Patrumq́ue pientiorum,
    Penitus abijciunt?
Verbum Domini ſecare,
Et purè annunciare,
Seſe ſolos aſſerunt:
    Sed nihil quàm vitiatum,
    Et fœdè adulteratum,
    Mentientes adferunt.
O beata Solitudo,
O ſola beatitudo,
Pijs Seceſſicolis!
    Quàm beati candidati,
    Qui ad te volant alati,
    Porrò à Mundicolis!
Crucis admirandum ſignum,
Et tam precioſum lignum,
Dedignantur colere:
    Nec in locis conſecratis,
    Nec in ædibus priuatis,
    Suſtinent reponere.

Quid dicam de Electorum,
Simulachris?aut Diuorum,
Quid de imaginibus?
    Quas omnes,has decollatas,
    Has manus,pedes truncatas,
    Tradiderunt ignibus.
Hei quot ſunt dirè tractati,
Nec ſimpliciter mactati,
Viri pientiſſimi:
    Sacerdotes non inſulſi,
    Hei quot templis ſunt expulſi,
    Ceu canes ſpurciſſimi.
Nihil dicam de rapinis,
Quas ſacrilegi diuinis,
Vel ex aris auferunt:
    Nec de ſplendidis culinis,
    Nec dicam de concubinis,
    In quas rapta conferunt.
Petri Cathedra ridetur,
Nec illis pluris habetur,
Quàm anilis fabula:
    Si quis contrà vult docere,
    Ac diuerſum perſuadere,
    Ducitur pro rabula.

Non

Non agnoſcunt ſanctitatem,
Nec ferunt autoritatem,
Principis Eccleſiæ:
Cuius conſtitutiones,
Canones,& ſanctiones,
Exuſſerunt impiè.
O beata Solitudo,
O ſola beatitudo,
Pijs Seceſſicolis!
Quàm beati candidati,
Qui ad te volant alati,
Porro à Mundicolis!
Libros ſacros diſcerpſerunt,
Et picturas expunxerunt,
Sacris cum Hiſtoriis:
Sed & totum (ni vetantur)
Chriſtum tollere conantur,
Noſtris ex memoriis.
O vos Chriſti perduelles, *Exclamatio in Hereticos.*
Orthodoxiæ rebelles,
Antichriſti milites:
Quando tandem deſiſtetis,
Aut quando reſipiſcetis,
Vos Orci ſatellites?

Sed me piget propalare,
Publicè quæ perpetrare,
Istos nondum piguit:
Quos nec cælum defraudare,
Neque terram perturbare,
Hactenus non puduit.
Et adhuc libet cessare,
Et in annos protelare,
Vota tam feruentia?
Quæ te saga fascinauit,
Quæ vis mentem immutauit,
Quæ est hæc dementia?

A periculis præsentib.

Qui vult picem contrectare,
Se vult ipsum inquinare,
(Vt habet adagium)
Tu in medio luporum,
Habitans Hæreticorum,
Non times contagium?
Fuge ne inficiaris,
Fuge ne his inuoluaris,
Tutas intra latebras:
Fuge pestes animarum,
Ne æternas furiarum
Incidas in tenebras.

O bea-

O beata Solitudo,
O ſola beatitudo,
Pijs Seceſſicolis!
Quàm beati candidati,
Qui ad te volant alati,
Porrò à Mundicolis!
Phœnix Chronius ſeuerus,
Vir ſibi multum auſterus,
Dum Mundum effugeret:
Redeundi ſpem abegit,
Et à tergo pontes fregit,
Ne rurſus aufugeret.
Quid cunctaris? quid excuſas?
Quid cauſaris? quid recuſas?
O infelix anima.
An neſcis quod tempus fluit?
Et præceps quod dies ruit?
Quod hora nouiſſima?
Nil eſt cur te ita turbes,
Felix eſt qui fugit vrbes:
Fuge, & beaberis:
Fuge, tace, & quieſce,
Carnis remoram compeſce,
In monte ſaluaberis,

Ab exẽplo Chronij.

A temporis breuitate.

A felicitate

Vox cæleſtis ad Arſeniũ Senatorem poſtea Monachum.

In

In turba ſtare illęſum,
Et tibi videre Ieſum,
Valde eſt difficile:
Sed in ſycomoro verè
Ipſum ſpiritu videre,
Admodum eſt facile.
At tu triſtior hortantem,
Et gemens audis laudantem,
Huius vitæ ſeriem:
Nempe aliam externam,
Hic fortaſſis vel internam,
Somniaſti requiem.

A periculis futuris.

Vt vis,ſed quum ægrotabis,
Iuſtis lachrymis damnabis,
Omnes Mundi infulas:
Et quum morti propinquabis,
Tunc,ſed ſerò prouocabis,
Ad beatas cellulas.

Vtinã Mũdi pompis nunciũ remiſiſſem. Vtinam vixiſſem Eremita. Exẽpla ſunt infinita.

O beata Solitudo,
O ſola beatitudo,
Pijs Seceſſicolis!
Quàm beati candidati,
Qui ad te volant alati,
Porrò à Mundicolis!

CHRO-

CHRONICA HVIVS ENCOMII CONCLVSIO.

SANCTAE VITAE PRAXIN SCRIPSI
SPONTE QVAM SEQVVNTVR IPSI
VERE SOLITARII.
SI OFFENDO NON SEQVENDO,
AVT SI ERRO DESCRIBENDO,
CEDO: PRAESTENT ALII.

LECTORI.

Non hic displiceat Lector tibi carminis huius
Consonus vsque sonus.
Sic Sanctus Thomas scripsit: sic Victor Adamus,
Hymnographique Patres.

VRBANI ET SOLITARII COLLOQVIVM.

Vrbanus celebrem Monachum quum viseret, atque
Attonitus frontemque hilarem, corpusque videret,
Vt prius infractum, verbis affatur amicis,
De multisque rogat hominem (num pectore aperto,
An ficto incertum, nisi quod discederet illinc
Nondum persuasus tali se credere vitæ)
Quicquid id est, solido stantes in cespite, tandem
Alternis breuiter vicibus, hæc seria tractant.
Et prior Vrbanus, vegeto (inquit) corpore quum sis,
Ecquid edis quæso? SOL. *panem modicumque polentæ*

Atque olus interdum, tenui aut cum lacte legumen.

Vrb. *Hæc tibi solus habe: sed lasso porrige potum.*

Sol. *Ecce tibi ante pedes puteus, quantumlibet hauri.*

Vrb. *Num carnes comedis?* SO. *non sum lupus.* VR. *anne Corinthi*
Splendida vasa tibi? SO. *Samiis iucundius vtor.*

Vrb. *Quis coquus est?* SO. *ignis.* VR. *famulus quis?* SO. *nolo alere hostem*
Ipse domi. VR. *at famula saltem caruisse molestum.*

Sol. *Tartareas habitat hominum aduersarius ædes.*

Vrb. *Vxorem sed habes?* SO. *non sic sum stultus vt Orpheus,*
Qui nigra, Eurydicen rapturus, limina adiuit.

Vrb. *Cur pulchras adeo & populosas deseris Vrbes?*

Sol. *Cur Vrbes linquam? curas & tædia linquo;*
Effugio & scelerum Lernam, quæ semper in ipsis
Vrbibus & populis regnant, & noxia menti
Multa ferunt secum, quæ vita Monastica nescit.

Vrb. *Viuorum interea spernens consortia, quare*
In defunctorum scriptis tam sedulus hæres?

Sol. *Quod minimum à viuis verbo exemploque bonorum*
Percipio, ex libris vt vix mala paucula carpo:
Sic horum assiduus lector bona plurima disco.

Vrb. *Macte animo felix, sed me discedere tempus:*
Nauta vocat, mercator adest, qui mercibus vsque
A Tanai aduectis, multa prece sæpe vocatum
Appulit in portum: viso num fœnora multa
Adferat, an vanis fallat mea scrinia spebus.

Sol. *Hei quàm difficile est locupletes linquere Mundum,*
Et summa ætherei penetrare palatia regni!

MARTINVS DVNCANVS QVEMPENAS DELPHENSIVM PASTOR IN D. HIPPOLYTI.

QVIS sibi, quis sanus caput amputet ob cerebellum
Affectum? vel quod cæcutiat alter ocellus?
Quis prudens oleum omne recuset propter amurcam?
Humanum genus omnipotens Deus haud viciorum
Labe, sed ingenij est commensis nobilitate
Se dare dignatus multo pro hoc sanguine fuso.
Vitam igitur solam non quorundam improbitate
Pensicules, rerum sed lance & pondere iusto,
(Ni damnare velis, quæ sunt sita cuncta sub astris)
Hanc quanti faciat Deus ipse vel inde patescit,
Quòd solos rapuit duo Vates ad Paradisum
Solam, vbi semper agant solo cum Numine soli,
Omnibus exuti rebus mundi, & valedictis.
Impius est, genus hoc vitæ qui vult abolere:
Excindat potius, si quid subrepsit iniqui.
Relligione stet ordo sua, cadat omne quod obsit.

CORNELII MVSII DELPHI
SACRORVM CARMINVM SYLVVLA.
PSALMVS CXXVII.

Clarissimo Domino D. Cornelio Susio, Præsidi Hollandiæ, eidemque Domino in Rysvvyck, Epithalamij vice.

BEATVS *ille quisquis est,*
Qui corde casto & integrè
Deum colens, rectissimas
Eius vias non deserit.
Non ille perdet improbo
Sudore quod peperit sibi;
Certò at fruetur dulcibus
Felix laborum fructibus.
Ut nexa vitis fraxino,
Lætoque onusta palmite
Fœtus abunde plurimos
Cultoribus fundit suis:
Sic fida coniunx, vinculo
Coniuncta firmo quæ tibi est,
Reddet domum lætissimam,
Et te beabit filijs.
Qui, hortos oliuæ vt floridos
Cingunt nouellæ gratius
Adfabulantes suauiter,
Mensam coronabunt tuam.

Tantum

Tantum arbitrum ne negligas,
Rerumque factorem omnium,
Qui ter quater clarissimum
Cumulabit ætheris bonis.
Ubi te prius nepotibus
Hic plurimis ditauerit,
Quos tu videbis nobiles
Mores auorum vincere.
Tunc fas erit quiescere,
Et pace multa perfrui,
Quam nulla vis Tyrannica
Turbare, nec Satan queat.

HYMNI.

HYMNVS ANTELVCANVS.

CEDVNT *tenebræ lumini,*
Cedat malum virtutibus,
Placemus offensum Patrem,
Ex corde ductis lachrymis:
Mox lucis ad crepusculum
Rerum precemur arbitrum,
Curis honestioribus
Ducamus ut totam diem.
Ut quum redit vicaria
Nox quæ quieti consulit,
Lætemur ordinaria
Quòd sic dies decurrerit.

LVCANVS.

GRATES *tibi quas possumus,*
Læti Deus reponimus,
Somnum quod absque noxiis
Insomniis peregimus.
Lux emicat clarissima,
Per quam nitescunt omnia;
Tu Christe tersis sordibus,
Præsta nitorem cordibus:
Vt sanctitati deditus,
Sanctè dies pertranseat,
Bonis simul conatibus
Finis bonus respondeat.

SVBMERIDIANVS.

VENI *benigne spiritus,*
Emitte lumen cælitus,
Et corda culpis obsita,
Scopis timoris expia.
Da gratiam petentibus,
Solatium mærentibus,
Domitoque mortis corpore,
Nos spiritu fac viuere.
Vt nil loquamur quàm Deum:
Nil cogitemus quàm Deum,
Nil expetamus quàm Deum,
Nil diligamus quàm Deum.

MERIDIANVS.

VT *sol corusco lumine,*

Terræ capacem circulum,
Illustrat, & vastissimam,
Serenat aureus plagam:
Sic & laborum insignium,
Lux publicè resplendeat,
Virtus item mortalibus,
Sic cæteris præluceat.
Non vt videntes laudibus
Nos luculentis efferant,
Sed integram quo gloriam,
Patrem in supremum transferant.

POMERIDIANVS.

REBVS *creatis vltimum*
Cunctis Creator terminum
Qui ponis, & nascentia
Semel iubes occumbere:
Te supplices deposcimus,
Futura qui non nouimus,
Audi preces, quas ocyus
Labente sole fundimus.
Vt quum dies vel nox venit,
Suprema nostri temporis,
Curis solutos, gaudiis
Nos afferas cælestibus.

VESPERTINVS.

HORAS *diēi lucidus*
Caligo pellit irruens,

Dies amœnus occidit,
Nox inuicem tristis redit:
Sic conditor, sic cognitor
Rerum vicissitudines
Disponis, & iubes suæ
Opus quieti cedere.
Te nos alacres, quæsumus,
Ut noctis à somno breui
Reddas resumptis viribus
Felicibus laboribus.

NOCTVRNVS.

*V*IGILATE *Christi milites,*
Et arma lucis sumite,
Non hæc soporem tempora,
Sed dura poscunt prælia.
Satan furens obambulat,
Et despicit quem deuoret;
Cautè cui resistite
Immobili fortes fide.
Estote pulchrè sobrij,
Orate semper seduli,
Durate: post certamina
Cæli sequetur gloria.

FVGIENDVM IMPROBORVM HOMINVM CONSORTIVM.

AD Iacobum Sanctaragundum.

Si vides hæc qua ratione scribo
(Non enim paruis Iacobe causis
Ducor, ut cui sit tua vita iuxta
Ac mea curæ)
Non feres ægrè, puto, si monebo
Pauca, quæ toto (neque fallar) æuo
Proderunt seruata tibi, mihìque
Scripta placebunt.
Vidimus multos vitiis sepultos
Tandem amicorum monitis reuixe,
Quæ nisi audissent, vel adhuc malorum in
Fæce iacerent.
Non nigro quòd sis scelere inquinatus
Hactenus, sed ne vitiere, mollis
Prurit hinc quando caro, quumque Dæmon
Hinc vafer vrget.
Quumque corrupti socij suos te
Callidè in mores trahere adlaborent,
Hicque te Bacchi, velit hic Diones
Esse clientem.
Sponte nos omne in vitium mouemur,
Nulli vt accedant scelerum magistri,
Desipit quicunque oleum flagranti
Adiicit igni.

Noxium nil est magis ac sodales
Improbi, multi hoc pereunt veneno:
Hos fuge, aut seris senior querelis,
Multa dolebis.
Ut qui equum amisit, nimis ille serò
Doctus, occluso stabulo ingemiscit:
Frustra & ereptum lachrymis puella
Quærit honorem.
Non es è duro rigidus metallo,
Rege nec magno es Solomone maior.
Crede, perfectis etiam nocent con-
sortia praua.
Nemini tutum est colubros fouere,
Nec pedem illæsum facile est referre,
Asperas sentes, tribulosque acutos
Inter euntem.
Quis picem certa sine labe tangit?
Quis sinu flammam gerit haud adusta
Veste? vel saluo pede quis valebit
Tangere prunas?
Qui periclo adstat, perit in periclo:
Unius porci scabie occidit grex:
Uuáque aspecta modò putrefacta,
Putret ab vua.
Quin Deus gentes habitare iuxta
Abrahæ electos vetuit nepotes,
Iussit & nunquàm socia inter ipsos
Fœdera pangant.

Nempe ne misti imbiberent prophanos
Gentium ritus, & abominandum
Discerent lignum colere, aut rogare
Marmora surda.
Tantum habet iustæ rationis, atque
Interest tantum, quibus & quibus cum
Cæreus viuas, neque debet esse hæc
Vltima cura.
Vtilis non sic regio, nec aër,
Corpori prodest adeo salubris,
Quàm parum firmis animis bonorum,
Crebrior vsus.
Proinde te vitæ populis probatæ
Iunge, qui Christi faciant ministrum,
Et via angusta doceant ad altos
Scandere cælos.
Negligis? certè (veteres quod aiunt,
Cum pares viuunt paribus libenter)
Esse te nequam quoque dicet orbi,
Garrula fama.
Cum malis passim malus esse rectè,
Cum bonis viuens bonus æstimatur,
Ne nihil referre putes, quid olim
Turba loquetur.
Disce quàm vita est fragilis breuisque:
Ille nunc, nunc hic moritur, die hoc tu,
Cras ego, & tandem hac ratione Letho
Dedimur omnes.

Haud ſecus quàm ſi lanius modò illas,
Has modò educat pecudes, ouile,
Omnibus donec ſemel interemptis,
Reddat inane.
Nec tibi tanti Priami ſuperba
Regia, aut Crœſi fuerint fluenta
Aurea, vt mutare velis caducis
Sidera rebus.
Nempe quid vaſtus tibi proſit orbis,
Vltimis à Gadibus vſque ad Jndos,
Si tua æternos anima hei miſella
Jbit in ignes?

AD CHRISTVM PASSVM CONFESSIO.

Ad te reuertor optime,
O Chriſte tu me ſuſcipe,
Si ſuſcipis ne deſere,
Ad te reuertor ô pie.
Pudet quod iſta vulnera,
Spec̄to & coronam ſpineam,
Cauſaque quod video mea,
Tam dira te paſſum mala.
Ego iſta fodi vulnera,
Ego coronam hanc in ſacrum
Crudelis impreſſi caput,
Ego coëgi te in crucem.
Sed quanta quanta charitas!

Et quæ tua est clementia!
Peccaui ego, tu debitæ
Pro me necis pœnam luis.
Hostis fui, tu filium
Me per crucem facis tuam:
Seruus fui, tu liberum
Cruore me asseris tuo.
Age quid tua pro gratia
Tanta rependet Musius,
Inops miserque Musius,
Peccator vsque pertinax?
Qui nil boni ingratus facit,
Indignus affatu tuo,
Indignus aspectu tuo,
Indignus hanc terram vt terat.
O si semel concesseris,
Amore vt ardeam tui,
Vitam lubens tum impendero
(Nam cuncta debeo) tibi.

AD CHRISTVM CRVCIFIXVM
LACHRYMAE.

Quis lachrymarum perpeti
Rigabit ora flumine,
Nocte vt fleam, luce vt fleam,
Tam grande & indignum nefas,
Quodque impius feci malum,
Infandum, inauditum malum.

Tu tu innocens pendes cruce hac,
O Christe, culpa ista est mea,
Debebam ego hæc opprobria,
Crucemque iure noxios
Inter latrones perpeti,
Nisi charitas faceret tua.
Quis lachrymarum perpeti
Rigabit ora flumine,
Nocte vt fleam, luce vt fleam,
Tam grande & indignum nefas,
Quodque impius feci malum,
Infandum inauditum malum?

AD EVNDEM
CVLPAE DEPRECATIO.

TE *ne innocentem pro mea,*
O Christe, culpa tam graue
Opprobrium crucis pati?
Agnosco culpam, gratiam,
(Quod proprium semper tibi)
Culpam fatenti ne neges:
Hoc Musius Cornelius,
Supplex tuus Cornelius,
Prostratus ad tuos pedes.
Crucis per indignam necem,
Te obsecro, culpam ne imputa,
Sed tolle quicquid est mali.

AD CHRISTVM REDEMPTQREM.

TANDEM *Redemptor inferos*
Adis, tuosque tetricis
Populos tenebris abditos
Reddis sereno lumini,
Camposque ad Elysios vocas.
Id quod Patrum fecit fides,
Virtusque, & ingens gratia,
Tua singularis gratia,
Qua gratis ingratissimum
Complecteris nostrum genus.

AD CHRISTVM RESVRGENTEM.

RESVRGE *victor Tartari,*
Domitorque dæmonum potens,
Resurge Christe, nempe enim
Sic spem resurgendi quoque
Credentibus certam facis.
Et quid vel improbissimus,
Prosit labor mortalibus,
Nisi vita posthac altera,
Meliorque restet mortuis,
Tantisque defunctis malis?

AD VIRGINEM MATREM SVB SACROSANCTAM COMMVNIONEM SVPPLICATIO PRO N.

AD *sacram esuriens quoties accedo Synaxim,*
Indignus cassa pellere glande famem,

Hei

Hei quantum timeo, quàm exhorreo, quamq́ue tremiſco,
Diſcutiens qualem ſumere poſco cibum!
Quem tamen vt ſummum munus ueneroŕque, coloq́ue
Indignum aſt minimo munere me video.
Peccatis adeò ſupremo à uertice, ad imos
Uſque pedes ſcateo, computreoq́ue miſer:
Nec ſcio qua dignus ſiam ratione, modoq́ue,
Tu niſi pro indigno Virgo parenſq́ue roges.
Tu Regina poli, paradiſi porta vocaris:
Atque beatorum ſpirituum Domina,
Confugium miſeris, ſacra anchora, portus, aſylum
Mater & alma Dei, filia & alma Dei:
Cui Pater & talis Natus non vlla negabit,
Etſi etiam fuerint ardua vota nimis.
Ad te igitur fidens venio ter maxima Diua:
Auxilium & ſupplex ſubſidiumq́ue peto.
Ut dignè ualeam cæleſtem frangere panem,
Atque meo fructum corde fouere tuum.
Sum ſanè indignus (fateor ſemperq́ue fatebor)
Ut donis potiar muneribuſq́ue ſacris.
Tu benedicta tamen ſuper omnes Virgo puellas,
Digna habita es ſummum gignere ſola Deum.
Te mediatricem tantum, ſiſtaſque patronam:
Et ſiam dignus qui malè dignus eram.
Nam licet offendi numeroſo crimine Natum,
Inferni pœnas commeruiq́ue graues,
Tu Natum placare potes, tu flectere Natum,

Quem

Quem pronum & precibus scis facilem esse tuis.
Heu me infelicem, si sacro corpore Nati,
Et sacro Nati sanguine destituor.
Aut si non dignè sacram delibo Synaxim,
Iudicium comedens, iudiciumque bibens.
Quod mihi si irato contingat numine, nunquàm
Vixisse præstet, vel periisse statim.
At sperem per te meliora, ò candida Virgo,
Si natum expositum, si placidumque dabis.
Si satages durus ne quid mihi scrupulus obsit,
Quòd sacra hæc nulli est mensa parata cani.
Sum canis indignus prorsum, cur vera tacebo?
Sum canis infidus, mutus, ineptus, iners.
Verùm non totum quæro consumere panem,
Vna mihi fuerit paruula mica satis.
Nec totum quæro sitiens absumere vinum,
Vna satis fuerit gutta rubella mihi.
Hanc Natus saltem, Mater, ne deneget ora:
Ne peream que siti, ne peream que fame.
Et quantum hoc Nato est seu magnum seu dare paruum:
Omnia qui verbo condit alitque potens?
Sed iuuat indignum multum me & sæpe fateri,
Si fortè indignos Natus amare velit.
Qui non indignum frustra descendit in orbem,
Nec solùm dignas quærere venit oues:
Sed magis indignis se peccatoribus esse
Missum, veriloquo protulit ore suo.

Qualis ego imprimis, somno corruptus inerti,
Et mundi blandis perditus illecebris:
Qui si quando vocer clementi à numine, iussus
Illice de lecto surgere continuo,
Sponte obsurdesco plumasque relinquere sperno,
Affixus vitiis sicut hirudo meis.
Peccatum longa namque assuetudine traxi,
Funiculi ut plaustrum loraque densa trahunt.
Vnde adeo feruens letalia crimina sector,
Perpetuo & sordes sic amo, sic itero:
Vt cupidè vomitum repetit canis atque resorbet,
Vtque volutabrum sus amat vda suum.
Sæpe etiam memini me sic peccata bibisse,
Vt si quis gelidam potet anhelus aquam.
Hactenus hoc, dolor, inuerso vita ordine ducta est,
Et mala sunt multis accumulata malis.
Quin etiam à tergo pulchra virtute relicta,
Sic tota in vitiis vita peracta mihi est,
Ac si æquus vindex nullus iudexúe superstit,
Qui pœnas reddat suppliciumque reis.
Illorum sed enim scelerum veterumque malorum,
Ex animo tandem pœnitet atque pudet.
Et quem non siliquas pigeat glandesque vorasse,
Qui puro ventrem pane replere queat?
Sic tamen assueto, Mater, vitiisque ligato,
Quæ mihi surgendi spes reliqua esse potest:
Vincula ni fortis durissima soluere Natus,

Pecca-

Peccati & nodos explicuisse velit.
Ipse etenim est cunctis spes certa & sola misellis,
Ipse est conuersis gloria, vita, salus.
Ipse homines propter castam est delapsus in aluum,
Teque est perpetua ex Virgine factus homo.
Ergo ibo ad Natum, placidum Natum, atque benignum,
Procumbam & sanctos illius ante pedes.
Dicam me grauiter, dicam peccasse frequenter
In cælum, inque omnes clamque palamque homines.
Imo te orabo Mater, si fortè recuset,
Aspicere hunc vetulum putidulumque canem:
Ut tu interuenias pro me, gratissima semper,
Natum siue velis siue rogare Patrem.
Et peccatorem (quo non insignior alter)
Insinues votis concilies que tuis.
Quo liber vitiis omnique a crimine purus,
Et Nato gratus, gratus & vsque tibi
Utiliter viuum possim depascere corpus,
Et viuo ipsius sanguine rite frui.
Quod mihi si faueat Natus præstetque benignè,
Semper sique velit dexter adesse mihi:
O Maria ò Virgo Mater, vetera omnia pono,
Atque homo purgato pectore fio nouus.

AD EANDEM VIRGINEM ET MATREM, A SACROSANCTA COMMVNIONE, GRATIARVM ACTIO, PRO EODEM.

GRATIA *magna tibi Virgo, charissima Virgo,*
Per, mihi, quam misero gratia magna data est.
Indignus fueram mysteria sacra videre,
Tu facis vt videam, tu facis vtque fruar.
Quàm tu grata Deo, quàm tu mihi Virgo benigna es!
Quæ plus impetras quàm petere ausus eram.
Hoc fuit in votis, vt micam panis, & vnam
Vt vini guttam parciter acciperem.
Sed largus toto Natus me corpore pauit,
Et toto impleuit sanguine, Virgo Parens.
Quàm bene credideram quòd nil tibi Filius vnquàm
Denegat! & precibus quod fauet vsque tuis!
Quo magis audebo te iterum multumque precari,
Vt facilem Natum denuo sollicites.
Illius vt gustum panis, vinique saporem,
Assiduum faciat perpetuumque mihi.
Sic etenim fiet, ne vnquàm gustare libescat
Culparum insipidas letiferasque dapes.
Sic quàm diuinum sapiet nil, nilque placebit,
Deliciasque sacras præter amabo nihil.

OTIVM

OTIVM FVGIENDVM.

AD Balduinum suum.

OTIO *qui se dederint inerti,*
Nec bonis mentem studiis honestant
Semper, ignauum fugiente pectus,
Laude carebunt.
Non pigri fiunt asini celebres,
Laurea & non desidibus corona
Vlla contingit, decus à labore,
Surgit honosque.
Hinc Maro clarus, Lyricusque Flaccus,
Clarus & Flacco similis Secundus,
Qui viri, obscurum, resides fuissent,
Nomen haberent.
Herculem quæ res alia axe dignum,
Quàm labor fecit? caput at quid orbis
Perdidit, magnam vitiosa præter
Otia Romam?
Namque deuictis violenter Aphris,
Romuli pubes malè feriata,
In statim quoduis scelus, in nefasque
Soluitur omne.
Quin ferunt moles Pharios superbas
Condere hic illic solitos, vaga vt ne
Otio, in Regno bene constituto,
Turba periret.
Quod velim exemplum quoque Christianos,

Haud secus quàm si lanius modò illas,
Has modò educat pecudes, ouile,
Omnibus donec semel interemptis,
Reddat inane.
Nec tibi tanti Priami superba
Regia, aut Crœsi fuerint fluenta
Aurea, vt mutare velis caducis
Sidera rebus.
Nempe quid vastus tibi prosit orbis,
Vltimis à Gadibus vsque ad Indos,
Si tua æternos anima hei misella
Ibit in ignes?

AD CHRISTVM PASSVM CONFESSIO.

Ad te reuertor optime,
O Christe tu me suscipe,
Si suscipis ne desere,
Ad te reuertor ô pie.
Pudet quod ista vulnera,
Specto & coronam spineam,
Causaque quod video mea,
Tam dira te passum malà.
Ego ista fodi vulnera,
Ego coronam hanc in sacrum
Crudelis impressi caput,
Ego coëgi te in crucem.
Sed quanta quanta charitas!

Et quæ tua est clementia!
Peccaui ego, tu debitæ
Pro me necis pœnam luis.
Hostis fui, tu filium
Me per crucem facis tuam:
Seruus fui, tu liberum
Cruore me asseris tuo.
Age quid tua pro gratia
Tanta rependet Musius,
Inops miserque Musius,
Peccator vsque pertinax?
Qui nil boni ingratus facit,
Indignus affatu tuo,
Indignus aspectu tuo,
Indignus hanc terram vt terat.
O si semel concesseris,
Amore vt ardeam tui,
Vitam lubens tum impendero
(Nam cuncta debeo) tibi.

AD CHRISTVM CRVCIFIXVM LACHRYMAE.

Quis lachrymarum perpeti
Rigabit ora flumine,
Nocte vt fleam, luce vt fleam,
Tam grande & indignum nefas,
Quodque impius feci malum,
Infandum, inauditum malum.

Tu tu innocens pendes cruce hac,
O Christe, culpa ista est mea,
Debebam ego hæc opprobria,
Crucemq́ue iure noxios
Inter latrones perpeti,
Nisi charitas faceret tua.

Quis lachrymarum perpeti
Rigabit ora flumine,
Nocte vt fleam, luce vt fleam,
Tam grande & indignum nefas,
Quodq́ue impius feci malum,
Infandum inauditum malum?

AD EVNDEM CVLPAE DEPRECATIO.

TE *ne innocentem pro mea,*
O Christe, culpa tam graue
Opprobrium crucis pati?

Agnosco culpam, gratiam,
(Quod proprium semper tibi)
Culpam fatenti ne neges:

Hoc Musius Cornelius,
Supplex tuus Cornelius,
Prostratus ad tuos pedes.

Crucis per indignam necem,
Te obsecro, culpam ne imputa,
Sed tolle quicquid est mali.

AD CHRISTVM REDEMPTOREM.

TANDEM *Redemptor inferos*
Adis, tuosque tetricis
Populos tenebris abditos
Reddis sereno lumini,
Camposque ad Elysios vocas.
Id quod Patrum fecit fides,
Virtusque, & ingens gratia,
Tua singularis gratia,
Qua gratis ingratissimum
Complecteris nostrum genus.

AD CHRISTVM RESVRGENTEM.

RESVRGE *victor Tartari,*
Domitorque dæmonum potens,
Resurge Christe, nempe enim
Sic spem resurgendi quoque
Credentibus certam facis.
Et quid vel improbissimus,
Prosit labor mortalibus,
Nisi vita posthac altera,
Meliorque restet mortuis,
Tantisque defunctis malis?

AD VIRGINEM MATREM SVB SACROSANCTAM COMMVNIONEM SVPPLICATIO PRO N.

AD *sacram esuriens quoties accedo Synaxim,*
Indignus cassa pellere glande famem,

Hei

Hei quantum timeo, quàm exhorreo, quamque tremisco,
Discutiens qualem sumere posco cibum!
Quem tamen vt summum munus veneror que, coloque
Indignum ast minimo munere me video.
Peccatis adeò supremo à vertice, ad imos
Usque pedes scateo, computreoque miser:
Nec scio qua dignus fiam ratione, modoque,
Tu nisi pro indigno Virgo parensque roges.
Tu Regina poli, paradisi porta vocaris:
Atque beatorum spirituum Domina,
Confugium miseris, sacra anchora, portus, asylum
Mater & alma Dei, filia & alma Dei:
Cui Pater & talis Natus non vlla negabit,
Etsi etiam fuerint ardua vota nimis.
Ad te igitur fidens venio ter maxima Diua:
Auxilium & supplex subsidiumque peto.
Ut dignè valeam cælestem frangere panem,
Atque meo fructum corde fouere tuum.
Sum sanè indignus (fateor semperque fatebor)
Ut donis potiar muneribusque sacris.
Tu benedicta tamen super omnes Virgo puellas,
Digna habita es summum gignere sola Deum.
Te mediatricem tantum, sistasque patronam:
Et fiam dignus qui malè dignus eram.
Nam licet offendi numeroso crimine Natum,
Inferni pœnas commeruique graues,
Tu Natum placare potes, tu flectere Natum,

Quem pronum & precibus scis facilem esse tuis.
Heu me infelicem, si sacro corpore Nati,
Et sacro Nati sanguine destituor.
Aut si non dignè sacram delibo Synaxim,
Iudicium comedens, iudiciumque bibens.
Quod mihi si irato contingat numine, nunquàm
Vixisse præstet, vel periisse statim.
At sperem per te meliora, ò candida Virgo,
Si natum expositum, si placidumque dabis.
Si satages durus ne quid mihi scrupulus obsit,
Quòd sacra hæc nulli est mensa parata cani.
Sum canis indignus prorsum, cur vera tacebo?
Sum canis infidus, mutus, ineptus, iners.
Verùm non totum quæro consumere panem,
Vna mihi fuerit paruula mica satis.
Nec totum quæro sitiens absumere vinum,
Vna satis fuerit gutta rubella mihi.
Hanc Natus saltem, Mater, ne deneget ora:
Ne peream que siti, ne peream que fame.
Et quantum hoc Nato est seu magnum seu dare paruum:
Omnia qui verbo condit alitque potens?
Sed iuuat indignum multum me & sæpe fateri,
Si fortè indignos Natus amare velit.
Qui non indignum frustra descendit in orbem,
Nec solùm dignas quærere venit oues:
Sed magis indignis se peccatoribus esse
Missum, veriloquo protulit ore suo.

Qualis ego imprimis, somno corruptus inerti,
Et mundi blandis perditus illecebris:
Qui si quando vocer clementi à numine, iussus
Illice de lecto surgere continuo,
Sponte obsurdesco plumasque relinquere sperno,
Affixus vitiis sicut hirudo meis.
Peccatum longa namque assuetudine traxi,
Funiculi vt plaustrum loraque densa trahunt.
Unde adeo feruens letalia crimina sector,
Perpetuo & sordes sic amo, sic itero:
Ut cupidè vomitum repetit canis atque resorbet,
Vtque volutabrum sus amat vda suum.
Sæpe etiam memini me sic peccata bibisse,
Vt si quis gelidam potet anhelus aquam.
Hactenus hoc, dolor, inuerso vita ordine ducta est,
Et mala sunt multis accumulata malis.
Quin etiam à tergo pulchra virtute relicta,
Sic tota in vitiis vita peracta mihi est,
Ac si æquus vindex nullus iudexúe supersit,
Qui pœnas reddat suppliciumque reis.
Illorum sed enim scelerum veterumque malorum,
Ex animo tandem pænitet atque pudet.
Et quem non siliquas pigeat glandesque vorasse,
Qui puro ventrem pane replere queat?
Sic tamen assueto, Mater, vitiisque ligato,
Quæ mihi surgendi spes reliqua esse potest:
Vincula ni fortis durissima soluere Natus,

Pecca-

Peccati & nodos explicuisse velit.
Ipse etenim est cunctis spes certa & sola misellis,
Ipse est conuersis gloria, vita, salus.
Ipse homines propter castam est delapsus in aluum,
Teque est perpetua ex Virgine factus homo.
Ergo ibo ad Natum, placidum Natum, atque benignum,
Procumbam & sanctos illius ante pedes.
Dicam me grauiter, dicam peccasse frequenter
In cælum, inque omnes clamque palamque homines.
Imo te orabo Mater, si fortè recuset,
Aspicere hunc vetulum putidulumque canem:
Vt tu interuenias pro me, gratissima semper,
Natum siue velis siue rogare Patrem.
Et peccatorem (quo non insignior alter)
Insinues votis conciliesque tuis.
Quo liber vitiis omnique a crimine purus,
Et Nato gratus, gratus & vsque tibi
Vtiliter viuum possim depascere corpus,
Et viuo ipsius sanguine rite frui.
Quod mihi si faueat Natus præstetque benignè,
Semper sique velit dexter adesse mihi:
O Maria ò Virgo Mater, vetera omnia pono,
Atque homo purgato pectore fio nouus.

AD EANDEM VIRGINEM ET MATREM, A SACROSANCTA COMMVNIONE, GRATIARVM ACTIO, PRO EODEM.

GRATIA *magna tibi Virgo, charissima Virgo,*
Per, mihi, quam misero gratia magna data est.
Indignus fueram mysteria sacra videre,
Tu facis vt videam, tu facis vtque fruar.
Quàm tu grata Deo, quàm tu mihi Virgo benigna es!
Quæ plus impetras quàm petere ausus eram.
Hoc fuit in votis, vt micam panis, & vnam
Vt vini guttam parciter acciperem.
Sed largus toto Natus me corpore pauit,
Et toto impleuit sanguine, Virgo Parens.
Quàm bene credideram quòd nil tibi Filius vnquàm
Denegat! & precibus quod fauet vsque tuis!
Quo magis audebo te iterum multumque precari,
Vt facilem Natum denuo sollicites.
Illius vt gustum panis, vinique saporem,
Assiduum faciat perpetuumque mihi.
Sic etenim fiet, ne vnquàm gustare libescat
Culparum insipidas letiferasque dapes.
Sic quàm diuinum sapiet nil, nilque placebit,
Deliciasque sacras præter amabo nihil.

OTIVM

OTIVM FVGIENDVM.

AD Balduinum ſuum.

OTIO *qui ſe dederint inerti,*
Nec bonis mentem ſtudiis honeſtant
Semper, ignauum fugiente pectus,
Laude carebunt.
Non pigri fiunt aſini celebres,
Laurea & non deſidibus corona
Vlla contingit, decus à labore,
Surgit honoſque.
Hinc Maro clarus, Lyricuſque Flaccus,
Clarus & Flacco ſimilis Secundus,
Qui viri, obſcurum, reſides fuiſſent,
Nomen haberent.
Herculem quæ res alia axe dignum,
Quàm labor fecit? caput at quid orbis
Perdidit, magnam vitioſa præter
Otia Romam?
Namque deuictis violenter Aphris,
Romuli pubes malè feriata,
In ſtatim quoduis ſcelus, in nefaſque
Soluitur omne.
Quin ferunt moles Pharios ſuperbas
Condere hic illic ſolitos, vaga vt ne
Otio, in Regno bene conſtituto,
Turba periret.
Quod velim exemplum quoque Chriſtianos,

Tam ſequi noſtros, mihi quàm videtur,
Publicis illud fore perdecorum, &
Vtile rebus.
Non vt altas Pyramides (quod illi)
Commodas nulli, Rhodium aut Coloſſum,
Perdita impenſa fabricentur, atque ad
Sidera ducant.
Templa ſed ſacris populo audiendis,
Et ſcholas condant pueris docendis,
Strenuè aut vallis ruitura denſis,
Oppida firment.
Nempe ſic fiet facile vt ne egenus
Ciuium quiſquam ſiet, vtque nemo
Sordido ſeſe temere otioſus
Crimine fœdet.
Nam quid in molles Sodomos amores
Improbos traxit, niſi ſegne mentis
O tium, & nullos manus aſſüeta
Ferre labores.
Attalum regem diuturna pax &
Otium fregit, hominemque obeſum
Alteri iuſſit onus imperique
Cedere ſceptrum.
Otium certè mala multa gignit,
Otium nutrit Venerem aleamque,
Otium robur minuit virùmque ef-
fœminat artus.

Dum

Dum virent ergo tibi crura Balde,
Dum cales, velis & equis (vt aiunt)
Otium fontem fugies malorum,
Consule amico.
Teque Formicis ducibus labori
Gnauus accinges, ad Apumque morem,
Non sines multa sine fruge vt vna
Effluat hora.
Hoc enim in primis opus est volenti
Scandere excelsa auricomæ Mineruæ
Templa, & optanti celebres per vrbes
Nobile nomen.

QVID ETIAM IN VERO DOMINICAE CRVCIS LIGNO ADORANDVM SIT.

Qui venerabundus lignum vitale salutas,
Credis & hanc veram particulam esse Crucis:
Mitte nouos hostes vulgi, & si quis fuit error,
Concepta hic quoties fundere vota paras.
Nec supplex, lignum, lecta licet arbore natum,
Ceu summum summo numen honore colas:
Sed ligno affixum quondam prostratus adora,
Sintque huc intenti mens oculique tui.
Sic animi demum vota impetrabis, & ipsi
Vtiliter figes oscula pura Cruci.

AD ILLVSTRISSIMVM PRINCIPEM
D. Maximilianum a Borgundia, Marchionem Veriensem &c.

VITA BEATA.

VERE *quæ faciunt virum beatum* Matth. 5
(Christo credere si magis velimus,
Illis quàm nimis ethnicis Poëtis)
Illustrissime Maxmiane sunt hæc:
Mens non ambitiosa, sed modesta,
Nec fracta improbitatibus malorum,
Admissi sceleris dolor perennis,
Ardens esuries sitisque recti,
Fratris commiseratio indigentis,
Cordis mundicies, cupido Pacis,
Propter iustitiam pati libenter.

REVERENDISSIMO IN CHRISTO
Patri ac D.D. VVilhelmo Lindano, Episcopo
Ruremundensi.

ALMAE *cui Concordiæ*
Psalmus dicabitur? tibi
Lindane Præsul optime,
Qui Charitatis candidæ,
Cultorque pacis sedulus,
(Veri quod est Antistitis)
Nihil prius Concordia,
Nil pace pulchrius putas.

PSAL-

PSALMVSC XXXIII.

O QVAM *bona est pax! mutua*
Quàm dulcis ipsa Charitas!
Non balsamum suauius,
Spirauit electissimum,
Quando ille Aaron vngitur,
Pedes ad vsque à vertice.
Nec vtilis ros est magis,
Qui Hermonis cadens iugis,
Agros Sionis aridos,
Rigat facitque fertiles.
Nempe hic vbi Concordia est,
Vbi viget dilectio,
Ibi Pater ditissimam
Fundet bonorum copiam,
Vitamque perpetem dabit.

EXIMIO S. THEOLOGIAE PROFESsori, eidemque Decano Louaniensi D. Ruardo Tapperio Enchusiano.

SI *quæris quid agam rei Ruarde,*
Ingens Θεολογῶν *decus Ruarde,*
En qui simpliciter tibi loquetur,
Psalmus Hexametris nouis ligatus,
Ire qui pede libero solebat,
Et (quod fortè magis nouum videtur)
Qui vinctus quoque nunc abire gestit,
Et lucem tenebras perosus optat,

Nil vngues metuens seueriorum,
Si esset iudicio prius probatus,
Et pulchrè saperet tuo palato,
Non quòd sic meritis putabit amplis,
Et fecisse tuo satis fauori,
Immenso nimium tuo fauori,
Si prodit propriè tibi dicatus;
Sed tui memorem cupit, suoque
Pro gratum modulo docere Delphum,
Qui quodcunque potest libenter offert:
Nam quamuis habitem procul remotus
A te magnifico meo Patrono,
Vsque & vsque tamen tui recordor,
Obseruoque coloque diligoque:
Sat felix studium piæ Mineruæ,
Pio si poterit viro placere.

PSALMVS CXLV.

QVI *cursus cæli, terræque immobile pondus,*
Et mare fluctiuagum, genus inque iis omne animantum;
Pro nutu iussuque tuo Rex maxime regum,
Ac immense Deus moderaris, continuè te,
Te dicam, te laude veham, nomenque decusque,
Non hodie tantùm, nec dum lux altera surget:
Verùm perpetuo quod nunquàm finiet æuo,
Et seclis cunctis, & si quid tenditur vltrà,
Cantibus integro promptis ex pectore tollam.
Omnia magnarum Dominus præconia rerum.

Opti-

Optimus exuperat, neque enim ter maximus vllum
Suscipit ille modum, sed quantum extenditur orbis,
Inter & occasus Phœbæos inter & ortus,
Vltima seu cæli quantum sua brachia tendunt;
Tantum ille immensus complectitur, occupat, ambit,
Et tantum latè imperitans dominansque gubernat:
Hactenus vt nemo fuerit, nemoque futuro
Tempore tantus erit, qui vestigare valebit,
Aut infinitum poterit comprendere numen.
At genus omne hominum tua facta amplissima dicet,
Atque in perpetuas operum præclara tuorum,
Progenies signa extendet, viresque potentes
In vulgus populosque palam gens altera sparget:
Quin & magnificos ego Maiestatis honores,
Et res insignes memorandaque sedulus acta,
Omnibus in templis, domibus, plateisque, theatrisque
Eloquar, & nunquam miracula tanta silebo.
Tu mihi principium, si quid faciamque loquarque,
Tu medium, tu finis eris, tu semper in ore
Inque oculis semper, semperque in corde manebis,
Hærebisque meo: tua sancta in limine pingam
Gesta domus, in fronte geram, quæcunque iubebis,
In manibusque meis, nulla vt me obliuio recti,
Vel breuis inuadat: verùm fortuna secunda,
Siue aduersa mihi obtigerit, gratissimus vsque
Præstabo, & memori benefacta insignia mente
Enumerans, semper grates laudesque decenter

Decantabo tuas, donec spirare licebit.
Utque aliis alij iunctissima robora narrent,
Tu quibus & reges terres & diruis vrbes,
Augustos omnes titulos, variosque triumphos
Ipse tuos scriptis ad postera secula mittam:
Nimirum summi vires vt numinis amplas
Spectantes, plenis celebrent tua nomina labris,
Iustitiamque tuam modulato pectine cantent.
Est clemens planè Dominus, planeque benignus,
Longanimis, patiens, & iustam lentus ad iram,
Utque malo ignoscat mirè propensus in omnes.
An non ipsius bonitas per cuncta suorum ex-
empla operum clarè in dictis factisque relucet?
Hinc omnes opera illa canent, imo vndique passim,
Præcipue sancti, quibus est tua gloria curæ,
Te Dominum agnoscent, & grato carmine psallent:
Et quod magnificè regnas, quodque æthera solus
Feceris & terras, sublata voce loquentur:
Nec temere id facient, verùm vt lauderis vbique,
Atque vt posteritas omnis cognoscat Adæa,
Omnipotens quòd sis terræ & regnator Olympi.
Regna humana cadunt, pereunt reges populique,
At regnum imperiumque tuum durabit in æuum,
Stabit & æternùm nulli violanda potestas.
Nutantes fulcit Dominus, lapsosque potenter
Erigit, & recto depressos corpore sistit.
Omnes in te oculos conuertunt, atque cibum te

Quisque

Quisque suum, certo quem præbes tempore, poscunt:
Tu siquidem dextram apperiens animalia diues
Omnia, seu terris habitent seu flumine viuant,
Seu per inane volent & pulsent verbere cælum,
Respicis obseruans, & victu pascis abunde.
Omnibus in rebus Dominus verbisque visque,
Est æquus, sanctéque facit, iustumque tuetur,
Annuit & votis fido de pectore fusis,
Et desiderium fuerit quodcunque piorum,
(Qui vel ritè petunt, vel qui constanter adorant)
Audit, & adimplet subitò, certamque salutem
Exhibet, & nullis permittit rebus egere:
Adde & sollicitè quòd se tueatur amantes.
Sed veluti stipulas turbo impetuosus inanes
Tollit, & ad tenues compellit fulminis auras,
Sic Deus iratus cunctos subuertet iniquos,
Iustitiæque inopes æternum trudet in ignem,
Nulla vbi spes, habitant & vbi solatia nulla,
Nulla quies, semper gemitus, semperque dolores.
Grato ergo ore loquar Dominum noctuque diuque,
Quandoquidem & iustum est, vt quicquid viuit vbiuis,
In Domino fidat, sanctumque & amabile nomen
Illius æternum, vel si quid longius vsquàm est,
Prædicet, & toto memorandum reddat in orbe.

IN D. VVILLIBRORDVM ARCHIEPISCOPVM TRAIECTENSEM, HYMNVS.

REVERENDISSIMO IN CHRISTO Patri ac D.D. Antonio Houæo, Monaſterij D.VVillibrordi Heptinaccienſis Abbati, Sacriq́ue Imperij Principi;

GRATVLATIONIS ERGO.

TE *VVillibrordum Præſulem*
Adeoq́ue noſtrum Apoſtolum,
Cantamus hymnis ſymmetris
Et ſpiritalibus modis.
Tu ſanguinus proſapiæ,
Piæ licet, renuntians,
Procul omnium conſortio,
Jn Solitudinem migras.
Hic viuis integerrimè
Juſtè, pieq́ue & ſobriè,
Hic liberè colis Deum,
Securus à contagiis.
Sed euocatus cælitus,
Ad præſulatus ordinem,
Juſto talenti pro modo,
Multa vt referres fœnora.
Verbi ſacri fidem ſacram
Tu tradidiſti gentibus,
Et primus hic lectiſſimos
Chriſto paraſti milites.

At

At nunc dolor, quàm plurimi
Tua abnegantes dogmata,
Labuntur à prisca fide,
In Hæresis delirium.
Quam VVillibrorde feruido
Nisi precatu sopias,
Actum tua de Frisia,
Actumque de Batauia est.
Quod ne accidat, te sedulis,
Qui firmi adhucc onsistimus,
Votis rogamus, optime,
O Præsul ô Apostole.

IN D. AGATHAM VIRGINEM ET Martyrem Cantiuncula quædam similis illi cuius initium, Lauda Sion Saluatorem &c.

CELEBREMVS *sapientis*
Cataneæ & prudentis,
Virginis victoriam:
Quæ crudelis Quintiani,
Præsidis Siciliani,
Domuit ferociam.
Hic in Bonam deperibat,
Et tantum non insanibat,
Propter formæ gratiam:
Et ne voto frustraretur,
Sed vt certo potiretur,
Vocat Aphrodisiam.

Lena variis tenellam
Artibus tentat puellam,
Inexpertam scilicet:
Iam expassis velis adoritur,
Iam contractis cauta aggreditur,
Ut fallat videlicet.
Postquàm suas egit partes,
Post consumptas omnes artes,
Nil mouit immobilem.
Prius cautes conteras,
Quàm in petra transferas
Christianam stabilem.
Mens enim fide fundata,
Et in Christo solidata,
Nulli potest cedere:
Est Tyrannus frustra ferus,
Et frustra cupit seuerus,
Deo nixam flectere.
Iudex spretus ut honoret
Vult idola & adoret
Virgo, absurdissima:
Quod dum grauiter excusat,
Et ingenuè recusat,
Minitatur ultima.
Diua minis nil turbatur,
Nec tormentis consternatur,
Sed ridens dementiam:

Ipsum

Ipsum contra se opponit,
Et sibi constans proponit,
Numinis præsentiam.
Si equuleos parabis,
Si mamillas amputabis,
Hilaris aspiciam:
Sed & flammas imminentes,
Et leones irruentes
Haud tristis excipiam.
Erras autem laniando,
Si quæris & concremando,
Frangere Christicolam:
Nam quo fortiùs torquebis,
Fortem magis promouebis,
Et reddes Cælicolam.
Posthæc Agathe beata,
Noua luce illustrata,
Quum multis esset probata,
Igne, ferro, verbere:
Se Deo supplex commendat,
Ut sponsus sponsam attendat,
Anhelamque apprehendat,
Et ducat ex carcere.
Christe cuncta qui finxisti,
Et me semper custodisti,
Qui constantiam dedisti,
In tanta angustia.

Iube spiritum afflictum,
Sed infractum & inuictum,
Ad superna benedictum
Peruenire gaudia.
Vix petiuit, vix finiuit,
Ecce vidit quod cupiuit;
Non obiuit, sed abiuit,
Mens cum Superis iam viuit
In cælesti regia.
Vnde ridet Quintianos,
Decios & Decianos,
Inconstantes Christianos
Frustra sæuos & insanos,
Iubilans in gloria.

D. SIM-

D. SIMPLICIANI MARTYRIVM.

ERGO nefando
Simplicianus
Occidit igne?
Et fora multo
Corporis vsti
Puluere sparsit?
Quæ, rogo, tanta aut
Quot mala simplex
Ille peregit:
Quòd miser arcto
Gutture fumos
Hauserit atros?
Anne veneni
Pocula cuiquam
Miscuit atra?
Imo prius ter
Letifero ipse ex
Fonte bibisset.
Inuidus an quem
Insidiosa
Cæde peremit?
Mitis in omnes,
Nulla malignè
Corpora tangit.
Sed male auarus
Multa alienas
Vi rapuit res.
Res cui parua
Sufficit, is nil
Amplius optat.
Ast ego rursus
Fanda nefanda
Quærere cogor.
Quod genus illa
Criminis audax
Tale patrauit;
Quod nisi solo
Debuit atrox
Igne piari?
Sceptra ne facto
Improbiore
Regia læsit?
Nil opus illi
Imperio, qui
Paruit vltro.
An patria exul
Mœnia sæuo
Prodidit hosti?
Pacis amator
Odit acerbè

Semina rixę.
Impius atqui
Forte parentes
Sustulit ense.
Gratus vtrumque
Ultima ad vsque
Funera pauit.
Denuo clamem,
Ni prope fracta
Voce fatiger.
Nube ne tanta
Flagitiorum
Vixit opertus:
Dignus vt esset
Tam sceleratas
Pendere pœnas?
Quid, precor, egit
Simplicianus,
Aut quid omisit?
Horrida nunquid
Est Sodomorum
Stupra secutus?
Imo vel ipsa,
Fœda pudicus,
Nomina fugit.
Num simulachris
Dæmoniorum
Thure litauit?
Non mage quisquam
Numina falsa
Horruit vnquam.
Nunquid auita
Relligionis
Dogmata spreuit?
Ast ea nemo
Liberiore
Protulit ore.
At noua forsan
Luciferorum in-
uenta probauit.
Illa probauit?
Quin cane peius
Odit & angue.
Desino tandem
Plura rogare, &
Dicere plura:
Quum modo causa
Tota patenter
Clara videtur.
Ille etenim si
Talia nunquam
Fecerit insons:
Hoc superest, quòd
Iustus iniquis

Ignibus

Ignibus arsit.
Quòd, puta, vera
Est pietatis
Verba professus.
Quodq́ue ea constans,
Corde manuq́ue ex-
ercuit vsque.
Quod mala nullis,
Quod bona multis,
Plurima fecit.
Hoc capitale,
Hoc scelus illud,
Igne piandum.
Ergo nefando
Simplicianus
Occidit igne?
Et fora sacro
Corporis vsti
Puluere sparsit?
O bene natum,
Terque beatum
Simplicianum!
Qui pia propter
Dogmata Christi,
Igne crematus:
Æthera calcat,
Dira Tyranni
Fulmina ridens.

IN D. VERONAM VIRGINEM, PRO STEPHANO CORONO VILLICQ TILETANO.

VERONA *charior mihi*
Gazis potentis Aphricæ,
Vel quas Tagus vel Indiæ
Fluenta fulua continent.
Tu sola plurimas mei
Curas bibaces sanguinis,
Curas edaces pectoris,
Auertis & fugas procul.
Quod non beati Lydij,

Non Crassi opes nec Attali
Possint, nec herba qualibet,
Nec docta Apollinis manus.
O debeo quantum tibi,
Verona candidissima,
Verona verè bellula,
Verona veronillula.
Sint qui febres iuxta tuum
Ponant sepulchrum torridas.
De fonte sint qui limpido,
Scabiem bibentes abluant.
Multo amplius præstas mihi,
Mentis dolores anxios,
Curasque quum tollis graues,
Et vana tot phantasmata.
Meam quietem enormiter
Quæ nocte turbant & die,
Huiusque vitæ plurima
Quæ sæpe gignunt tædia.
Sed quid tuus clientulus,
Angusti agelli Villicus,
Hoc pro rependet munere?
Quas reddet olim gratias?
Certè reuiset crebrius,
Quando amplius nihil queat,
Numenque tantum prædicans,
Te flore vestiet pio.

REVERENDISSIMO IN CHRISTO
Patri ac D. D. Nicolao à Noua terra, Episcopo Harlemensi, ac Prælato Hæcmundensi.

N E *te, Harlemorum prime atque grauissime Præsul,*
Prætercam, hunc Psalmum dono dicoque tibi.
Qui Domino reddens, bona propter pascua, grates,
Si non sit numeris, est pietate grauis.

PSALMVS XXII.

DOMINVS *me potens regit,*
Diues pascit, bonus tegit,
Valeat inopia:
Adsunt colles herbis læti,
Adsunt agri fruge fœti,
Adest fontis copia.
His suauiter affectus,
Et abundè his refectus,
Excolo iustitiam:
Cuius callem per angustum
Tu me Numen ducis iustum,
Tuam propter gloriam.
Vnde nec mortis tenebras,
Nec tetras Orci latebras,
Te præsente timeo:
Trifidus insurgat Mundus,
Si tu adsis, lætabundus,
Illæsusque transeo.
Tua nam virga correctrix,

Huius

Huius & vitæ directrix,
Vacillantem surrigit:
Sed & baculus grauatum
Fulcit, & me desperatum,
In spem firmam erigit.
Mensam mihi apparasti,
Cœnam magnam adornasti,
Regiis delitiis:
Affatim qua satiatus,
Nulli cedam irritatus,
Liber ab iniuriis.
Sic exhaustos post labores,
Post multos demum sudores,
Post aquam tristitiæ:
Caput oleo vngetur,
Et os pleno proluetur
Calice lætitiæ.
Sic directus te regente,
Et seruatus te fauente,
Animo & corpore:
Tuam Regiam videbo,
Teque felix possidebo,
Æuiterno tempore.

CI-

CICONIA DELPHICA
SIVE
Pietatis parentum in liberos typus.
AD IODOCVM HENRICVM
AEDITVVM.

CLARVM *Bataviæ oppidum,*
Quum forte Delphos, nobile,
Incendium prosterneret,
Non cana quantum proximis
Vidit vetustas seculis;
Res tunc stupenda & omnium,
Iodoce Vatum & Rhetorum,
Vulganda linguis accidit.
Nam quum domorum culmina
Turresque templorum æditas,
Flammæ vorarent stridulæ:
Ecce hic timebat prolibus
Tenerrimis, inuestibus,
Tristis parens Ciconia:
Nec quid misella conferat
In summo opis periculo
Habebat, aerium tamen
Tectis in Heuteri arduis
Nidum petit, circumuolat,
Omnesque pertentat vias;
Nunc ore, curuo nunc pede, ex-
emisse charos impio

Pullos volens incendio,
Donec piis conatibus,
Frustrata, speque perdita,
Se sponte in ignem coniicit,
Cum dulcibus natis suis,
Malens honestè commori,
Quàm non pia esse & viuere.
Iam Græca sit vel Itala,
Sic quæ in parentes est pia,
Hæc Delphica est Ciconia.

CICONIA PEREGRINA
SIVE
Pietatis liberorum in parentes typus.
AD LAMBERTVM GVILIELMVM PASTOREM.

INSIGNITER *quondam pia*
Mater suos Ciconia
Pullos tenellos educat,
Curat, fouetque sedulo.
Idem sibi expectans seni,
Ac destitutæ viribus,
A prole grandiuscula,
Dulce inuicem solatium.
Nec fallitur spebus suis,
Nam membra proles languida,
Parentis ecce debilis,
Suis lacertis sustinet,

Atque

Atque ore porrigit cibos.
Romana an hæc Ciconia,
Lamberte, sit vel Attica,
Peritiores disputent.
Nobis satis superque sit,
Cuias ea ipsa cumque sit,
Quòd impotenti & indigæ
Matri rependerit vices.
Nos christianos interim
Typo sacrato commonens,
Ut gratias parentibus,
Pro tot piis laboribus,
Ne negligamus reddere:
Nam turpe sanè & impium,
Esset Deo simillimos,
A bestiis volucribus
Virtute prima vincier.

RADIX VITIORVM.

S I *Deus in nobis, Scriptura vt mystica dicit,*
Veraque vt constat, certificaque fide:
Quur ipsum minimè sentimus? multa quòd eius
Est pudor, in nobis gratia semper iners.
Quur pigra in nobis est gratia? quòd puta nunquam
Hanc humili petimus sollicitaque prece.
Quare non petimus? quia non pro viribus, & non
Toto rite Deum pectore diligimus.
Quur non diligimus? quia non cognoscimus ipsum.
Quur ita? quòd notus sit sibi nemo satis.

Quid porrò causa est, nos quòd non norimus ipsi?
Quòd nulli curæ sit sua vita sibi.
At nostræ haudquaquam quod vitæ intendimus, unde est?
Cæcatus mentis quòd nimis est oculus.
Qui mens cæca adeo est? fluxarum puluere rerum,
Totaque terreno contemerata luto est.
Quæ ratio est? proprios affectus linquimus agrè,
Nolumus inque uno figere corda Deo.
Hinc lucis nunquàm sese irradiatio profert,
Gratia & in nobis otia semper agit.

SEQVENTES VERSICVLI PIAE tantùm iuuentuti conscripti, similiter omnino vt cantiuncula illa Natalicia, cuius initium; Dies est lætitiæ &c. haud inconcinnè decantari poterunt.

PRECATIO ANTE CIBVM.

DEVS *qui vtilia*
Affatim largiris,
Et qui necessaria
Singulis partiris,
Da esurientibus,
Et da sitientibus
Quod satis naturæ.
Pane corpus refice,
Mentem verbo perfice,
Pastor creaturæ.

A CI-

A CIBO SVMPTO GRATIARVM ACTIO.

REFECTIS visceribus
Pane corporali,
Et imbutis mentibus
Cibo spiritali:
Deo de terrestribus
Et donis cælestibus
Nunc benedicamus:
Dominoque largiter,
Et qui dat simpliciter,
Gratias agamus.

PRECATIO DOMINICA.

PATER in sublimibus
Qui regnas & viuis,
Nomen tuum omnibus
Celebretur viuis.
Regnum tuum veniat,
Voluntas tua fiat
Haud secus infernè
Ipsis in terrestribus,
Quàm fit in cælestibus
Mentibus supernè.
Panem nobis hodie
Da quotidianum,
Qui corpus quotidie
Et cor seruet sanum.

Et remitte debita
In hac vitæ ſemita,
Vt nos relaxamus
Noſtris debitoribus,
Vtque peccatoribus
Cuncta condonamus.
Ne inducas fragiles
In tentationem,
Perferamus agiles
Tribulationem:
Nos à malo libera,
Educ vltra ſidera,
Vbi ſunt beati,
Qui cantant ſuauiter
Laudes & perenniter,
Summæ Trinitati.

SALVTATIO ANGELICA.

AVE *plena gratia*
Virgo veneranda,
Tecum agit Maria
Dominus miranda.
Benedicta cæteras
Mulieres ſuperas;
Quia benedictum
Peperiſti filium,
Adæ qui & omnium
Soluit maledictum.